

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Lapkričio-November 30 d., 1924

442

No. 20 (166)

1925 METŲ VAJUS.

(Visoms kuopoms, visiems Vyčiams).

Centro Valdyba buvo planavus 1925 metų Vajų pravest kovo ir balandžio mėnesiais. Bet išėjo kitaip. Pirmiausia Naujos Anglijos apskritis atsikreipė Vajaus reikalu, išreikšdamas noro Vajaus darbą pradėti net prieš Kalėdas. Toliau Chicagos kuopų atstovų mėnesinis susirinkimas š. m. lapkričio 9 dieną, visapusiai apkalbėjęs, rado, kad sausio ir vasario mėnesiai yra patogiausias laikas Vyčių Vajui. Ir vienbalsiai nutarė kreiptis į Centro Valdybą, kad šį laiką nuskirtų.

Atsižūrėdama į dviejų didžiausių apskričių reikalavimus ir dar į kitas svarbias priežastis, Centro Valdyba savo posėdy š. m. lapkričio 16 dieną nutarė:

1. *1925 metų Vyčių Vajus daroma sausio ir vasario mėnesiais, būtent:* prasideda sausio 1-ąją, o baigiasi vasario 28 d. Nė ilgiau, nė trumpiau. Jokių pratęsimų, kaip praktikuota ankščiau, nebus.

2. *Mokestis.* Visą Vajaus laiką, naujo nario mokestis Centrai \$1.75c. Centro Valdyba rimtai žiūrėjo į mokesčio klausimą ir surado, kad daugiau mažinti nieku būdu negalima. Tuomet prisieitų mažinti organą arba jį rečiau leisti.

Aukščiau pasakyta, kad visą Vajaus laiką įstojančio nario mokestis bus \$1.75c. Tai reiškia, ar pradžioj, ar pabaigoj Vajaus, ar sausio, ar vasario mėnesį įstos, vis tas pat — \$1.75c. — mokestis Centrai.

Kuopos mokesčių klausime, kas liečia 1 dol., kurs einant 12-jo Seimo nutarimu nuo Naujų Metų eis kuopos išdui, gal daryt, kaip joms patinka. Gal nuo įstojančių imt, gal neimt. Bet kas Centrai priklausos, jokių paliuosavimų ar pamažinimų nėra.

3. *Dovanos.* Centras paskyrė 100 dol. dovanoms. Jos bus išdalintos ta pačia tvarka, kaip ir pereitą Vajų. Pirmą dovana — 50 dol., antroji — 25 d., trečioji — 15 d., ir ketvirtoji — 10 dol. Jos eis sulig skaičiaus prirašytų narių, kaip ir pereitą Vajų. Bus išmokamos grynais pinigais — auksu, kaip tik Vajus pasibaigs ir paaiškės rezultatai.

4. *Priemonės Vajų padaryt pasekmingu.* Kiekvienas apskritis, kiekviena kuopa gal savotiškų priemonių ir būdų sugalvot ir panaudot. Mūsų sugestijos tokios: skirt dovanų asmenims daugiausia pasidarbavusiems Vajaus metu, rengt agitatyvines prakalbas, susirinkimus, kur jaunuoliams ir jaunuolėms būtų išdėstoma Vyčių idėjos, obalsiai, darbuotė. Eit į šeimynas, įtikrinėt ne tik jaunuosius, bet ir jų tėvus apie svarbą priklausyti prie tautiniai katalikiškos jaunimo organizacijos.

Pagerbiant pasidarbavusius, dėt atvaizdus "Vyty". Organo skiltys bus atviros ir prieinamos.

5. *Vajus ir Pašalpos Skyrius*. Seimas nutarė kartu varyt naujų narių prirašymo ir Pašalpos Skyriaus Vaju. Į tai reik atkreipt rimtos domės. Augant Pašalpos Skyriui nariais, augs organizacijos materialė gerovė.

Prirašant naujus narius į organizaciją, reik stengtis juos prikalbinti ir į Pašalpos Skyrių — apsidraudimui ligoje.

Aplikacijų, konstitucijų, mokesčiams siųst lapų pareikalavus, Centro Raštinė pasi-stengs aprūpinti.

Laiko yra, bet nedaugiausia. Metas ruošti. Darbo rezultatai bus sistematingai skelbiami organe ir kituose katalikų laikraščiuose. Darykime, kad jie visiems mūsų organizacijos nariams, prieteliams ir rėmėjams būt malonūs ir džiuginanti.

Į darbą!

L. VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Del Organizacijos Vardo.

(Taša. Žiūr. Nr. 17(163), 18(164) ir 19(165).

IX.

Lietuvos Vyčių organizacija kūrėsi dar prieš karą, kuomet apie Lietuvos pilną nepriklausomybę nė svajoti, rodos, nebuvo galima. Užtai Lietuvos Vyčiai tam ir kūrėsi, kad jaunimo tarpe kelti Lietuvos nepriklausomybės obalsius, kad organizuotis, šviestis ir auklėti savo jaunas spēkas dideliam darbui — Lietuvos laisvei kurti. Organizacijos kūrėjų mintys siekė net to, kad Vyčiai ruoštus prie kovos už Lietuvą, žinoma, patogiui momentui atėjus. Tiesa, didžiulis karas juos užtiko dar nepilnai prisiruošusius, bet visgi delto Vyčiai daug padarė gero keldami nepriklausomybės obalsius, organizuodami kapitalą ir taip toliau.

Ar reikia mainyti vardas, kuomet Lietuva jau nepriklausoma ir ką tuomi organizacija atsieks? Ar yra tam rimto pamato? Berods, ne. Jei šiandien organizacijos narių sąstatas šiek tiek pasikeitė, jei ir prie paties organizacijos tikslo šis-tas naujo prisidėjo, tai dar nereiškia, kad jau reikia pasitraukti nuo senųjų idealų, pabėgti nuo senojo vardo, kuris tiek daug mums primena, kurį tūkstančiai širdžių mylėjo ir tebemyli. Kad organizacijoj ir yra čia augusio jaunimo daugiau, negu ateivių, tas dar nepateisina vardą pakeisti sumanytojų žingsnio.

Protingasai jaunimas, nežiūrint kokioj padangėj jis nebūtų augęs, gerai žino, kad jis yra lietuvių tautos kilmės, kad ir jo vaikų ir ainių gįslose tekės lietuviškas kraujas, todėl brangina ir brangins tą vardą, kuris jam primena jo kilmę.

Mūsų pareiga yra mylėti savo tėvus ir jų gimtinę. Tai neatskirtini dalykai. Nemylėsime

tėvų, nemylėsime Lietuvos, nebūsime pilnais žmonėmis, išgamų vardo užsitarnausime. Tuščiai kalbėsime ir apie Amerikos meilę, jei savo tėvus, jų kalbą ir Lietuvą paniekinsime, nes niekas tam netikės. Kiekvienas protingas žmogus žino, kad tasai menkas amerikonas, kad turėjo drąsos savo motinos išsižadėti. Jei toks spiovė savo motinai į akis, tai dar greičiau spiaus ant Amerikos vėliavos.

Lietuvos Vyčių vardo keitimas būtų tai žingsnis toliau nuo savo tėvų, nuo Lietuvos, kuri mums gyvybę davė. Tasai vardas labai primins Lietuvą, kurią padorus, krikščioniškas jaunimas turi mylėti, nes, mylėdamas Lietuvą, jis bus geru ir pilnu žmogumi, geru lietuviu ir geru amerikonu.

Ir didžiausias galvočius šiai prakilniai organizacijai geresnio, gražesnio ir atatinamesnio vardo, kaip LIETUVOS VYČIAI, nesugalvos.

L. Šimutis, "Garso" Red.

—x—

X.

Lapkričio 8 d., 1924 m.

Gerbiamieji-osios Vyčiai-ės:—

Lietuvos Vyčių organizacijos pionieriai, įkurdami ją, tiksliai ir atsakomai parinko sakomąjį dabartinį vardą. Tas vardas buvo ir yra istorinis, toks pat turi palikti ir ateityje, nes teisingai atsako ir atatinka Lietuvos praeities istorijai. Gi keičiant vardą "Knights of Lithuania" į "Lithuanian Knights of America" prasielktumėm su istorijos tikrenybe ir dar pajukon

pastatytumēm save, negerbiant senojo tikringojo autentingojo vardo, nes praeities metraščiuose Amerikoje dar neįrašyta, kad būt buvę kokie ten "Lithuanian Knights of America".

Manding rodosi, kad Lietuvos Vyčių organizacijos vardo keitimą negudriai sumintijo mūsų organizacijos priešai. (*Įtarimas netur pamato, nes kiek yra žinoma, vardo keitimo klausimą išskėlė darbingi patikimi organizacijos nariai. Galėjo jie iškelt per neapsimintijimą, bet tik ne iš noro pakenkti organizacijai. Red.*), kad sukelti kai kurių narių nepasitenkinimą ir paskui skaldyti pačią organizaciją. Aš gi pasitikiu, kad tikrieji Vyčiai nekeis ir nemainys Lietuvos Vyčių organizacijos vardo, palaikydami senąjį gerbtinąjį autentinąjį istorinį vardą "Lietuvos Vyčiai" — "Knights of Lithuania" ir, kad tuo vardu išugdys ją į galingąją milžiniškąją organizaciją, žymėtiną didingais nuveikimais ir garsingais darbais.

Kun. A. Tamoliūnas.

—o—

XI.

Chicago, Ill. Nov. 12, 1924.

Referring to issue of "The Knight", dated Oct. 30, 1924, on page 450, you have an item discussing the advisability of changing the name of our organization.

Mr. Mastauskas is against the idea, and in his letter states — "I see no reason why our naturalized Lithuanians or our Americans of Lithuanian descent should consider it necessary to be more American than the Americans. Certainly, the Knights of Columbus are not calling themselves "The Columbian Knights of America" — and hersay informs me that the Masonic Order does not call itself the American Masons of America." Mr. Mastauskas is correct that the above named organizations do not use the words "of America", but can we compare the Knights of Columbus and the Masonic organization to ours?

It seems to me, that there can be little or no comparison between the two above mentioned orders and our organization regarding the attachment to the name the two words "of America" because:

1. The K. of C. and Masonic orders have Councils in various countries and are composed of various nationalities, therefore, they are International organizations. Whereas, although our organization has a Council in Canada, it cannot properly be classed as International be-

cause our membership is composed of one Nationality.

2. The K of C and Masons are not named after any individual or power that is in existence at the present time, our organization is. I don't think that any master should object if his servant is loyal to his last master, who is dead, but it is another story when he's alive and especially when the two masters are enemies. We have had a very good demonstration on the subject during the World War when all foreign organizations were locked upon with suspicion. There is always the possibility of hard feeling between any two nations, of course, any lodge or organization would be judged the same as an individual, and that is not by his name or nationality but by its actions.

Therefore, it seems to me, that by changing the name of our organization, we would merely correct the present translation of it for "Lietuvos Vyčiai" literally translated into English, would be "Lithuanian Knights" which is grammatically correct. When we speak of the army, of any country, we do not say, for instance, "Army of the United States" or "Army of Lithuania". We say "United States Army" and "Lithuanian Army." Of course, either method would be correct, but the latter which is the shorter method is in general use.

In conclusion, although our organization is composed of people who are subjects of Lithuania and people of Lithuanian descent, the majority of our members are American citizens and their sympathy may be with either nation. No doubt that in the hearts of the majority of members the love for "The Land of our Fathers" will never die. But nobody can deny that we are living under American Laws and Customs and our first duty is to them. It is true, that there is nothing in the American Laws that can compel us to change the name of our organization, and after all, according to a very old saying "What's in a name." As long as the majority of our members are citizens of this country, why not name the organization with a more appropriate name and that is "Lithuanian Knights of America."

Sincerely,

P. A. Sedemka.

Miečus Og. Kr.

Prie Kanklių ir Dainų, Lietuvi!

Argi rasime pasauly, tarp kultūringųjų vietelę, kame būtų nežinančių apie senas lietuviškas kankles, apie lietuvių muzikalumą? Taip, tikrai nėra. Netik dabar, kada Lietuva laisva, kada galiūnų atstovai-diplomatai visa patys gerai mato, kas Kaune ir už jo, ne tik dabar apie tai jie sužinojo ir šiuos dainininkus-artistus kviečia Paryžiun palinksmint linksmuosius prancūzus, kviečia Londonas sujudint psichiką rimto džentelmano, bet žinojo apie tai ir seniau. 1916 m., kada dar baubė kanuolės, kada mėlynas, linksmas Europos padanges juodi, it pragaro dūmai, dengė — vokiečiai kvietė Lietuvos būrelį kanklininkų, su Puskunigiu priešaky, vykti į didžiąją Karaliaučiaus parodą koncertuoti. Ir sujudino jautrios kanklių stygos praktiką vokiečių. Vokiečiai negalėjo atsigėrėti šiuo aukštu lietuvių menu. Po ilgo ten koncertavimo (visos savaitės), vokiečiai įsitikino, kad: "Kas nor dainių išgirsti, privalo į Lietuvą nuvykti."

Bet argi vokiečiai tik dabar įsitikino? Mat, vokiečiai praktikas, negreit tiki. Manau, jie girdėjo, kad dešimčia metų prieš Didįjį Karą, kada dar Lietuva, it aras, murstėsi ir daužėsi iš narvelio pasprukti ir pakilti aukštyn, buvo pasaulio menininkų Šveicarijoj Kongresas. Ten nebuvo dar dalyvio iš Lietuvos, bet štai dalyviams besiginčyjant vienas Austrijos artistas pasakė: "Muzikalingiausi ir geriausi Europos dainininkai — lietuviai!" Štai ir vokiečių prof. Nalsmanas sako: "Dainos, tai būtinos lietuvių tautai... ir kaip kadaise Graikija savo Ilijadą, taip Lietuva išlaikė ištikimu padavimu savo dainas, visiškai nejausdama reikalo jas užrašyti. Ir jeigu teisinga yra patarlė — kame dainuoja, ten ramu, nes bloguose žmonėse dainų nėra, — tai Lietuvoje galima rasti tikrai geri žmonės, nes lietuviai viską daro dainuodami."

Ir šiemet tūkstantinis choras, Dainų Dienos šventėj Kaune, sužavėjo didžiulę publiką; stebėjosi dainų gražumu užsienių atstovai; o išgamų gyslos drebėjo.

Toji šventė rado atbalsio netik Pabaltėje, bet prasimušė ir į Italiją, į Prancūziją, Angliją. Rimti anglai, menininkų oficioze, str. "Lithuanian Music," rašo: "Nuo senų laikų lietuviai yra pagarsėję savo dainomis ir šokiais" etc. Kas tą straipsnį skaitys, tai čion ras gražiai paminėtas kankles, kurias lietuviai naudojo didikų rūmuose ir tt.

Daina ir muzika psichologijos žvilgsniu ir gi galinga, naudinga. Į tai mūsų garsus kompozitorius Č. Sasanauskas sako: "Giesmė (ir muzika) malšina vargo pajautimą, suramina mūsų sielą, gaivina ir kelia aukštyn. Daina jungia žemę su dangumi. Giesmės garsai minkština kiečiausias širdis..."

"Taip, giesmė — tai stebūklinga žmogui suteikta dovana, kuria deja, ne visi naudojasi."

Ir ištikro, daug tenka matyti, kai žiaurus paniurėlis žmogus, muzikos akorduose ir dainų bangose sutirpsta ir švelnus pasidarą.

Turint lietuviams tokią dovaną, reikia labai mokėti džiaugtis. Ne vienoj mokslo šakoj kalikas tampa net specialistu, tačiau meno srity — muzikos ir dainų skraistėn, be gamtos įkvėpimo, neįsisuksi. Šį talentą tik išrinktiesiems Aukščiausias suteikia.

Taigi, visi tautiečiai, visuose didžiulio pasaulio kraštuose, sukruškite dar labiau, paimkite kankles į rankas ir garbinkite Dievą ir Tėvynę!

Pagestų jūrų vanduo, jeigu nesiūbuotų, žlugtų brangus, brangusis talentas, jeigu lietuviai jo netobulintų.

Kartu su mūsų dainium P. Vaičiūnu užtraukim:

"Gauskit, dainos, gaivų gandą,
Liekit meilę mums, kaip rasą,
Kvieskit brolius gerbti drąsą —
Drąsūs laisvės nepraranda!
Gauskit, dainos, Vyčių gandą,
Kelkit tautą karžygiauti:
Lai ji garbę sau suranda,
Lai ji vyksta laurų piauti!"

Tad prie kanklių ir dainų, lietuvi!

—x—

Pr. Genys.

KADA NULIŪDĖ SPINDULIAI...

Kada nuliūdė spinduliai
pragysta maldą vakarinę;
varpai kad pina sutartinę,
sugrįžta mano sopuliai...

Tada atsimenu tave,
aukštybe mano numylėta!
Dangaus šalis, šalis žvaigždėta!
Tada atsimenu tave!..

A. Matutis.

Du Skulptoriu.

Žiloje senovėje gyveno vienas turtingas ir galingas ir išmintingas karalius. Ir jis tai įsakė į jo karališkąją studiją pristatyti tyrojo baltojo marmuro milžiniškas dvi dali.

Ir išpildyta jo įsakymas.

Sekamai karalius davė žinią dviem garsiniausiem jo valstybėje skulptoriam pribūti ir statyti prieš karališkąją sostą paskirtoje dienoje ir valandoje.

Ir išpildyta jo valia.

Paskui karalius paliepė atskirti tas milžiniškas marmuro dvi dali ir kiekvieną dalį įtalpinti atskiruose rūmuose.

Ir tas buvo padaryta.

Galop karalius pareiškė savo norą abiem skulptoriam, kad juodviejų kiekvienas iš atskiros marmuro dalies nukaltų originalinę stovylą, tikrai tokią pat sulyg judviejų koncepcijos, kokią kiekvienas turi savo svajonėse.

Ir abu skulptoriu apleido didingą karalių kai juodviem pasakytą, kokios brangios karališkos dovanos laukia jų, jeigu atliktasis darbas patiks karaliui.

Ir jiedu uoliai ir atydžiai darbavosi ilgąsias dienas ir naktis. Praslinkus kuriam laikui abu beveik baigė savo darbą ir abu rengėsi prieš karalių parodyti savo triūso įkūnytą koncepciją.

Ir galop prisiartino diena, didinga diena, kurioje dvejetas dailės darbų turėjo būti atidengta karališkajai nužiūrai ir išsirinkimui, kuris būtų tikslingiausias ir patinkamiausias.

Karalius, karalienė, augštieji valstybės vyrai ir visi — visi didžiausiu smalsumu laukė įkūnytos koncepcijos darbų atidengimo ir parodymo.

Karaliaus pažų vienas patraukė virveles ir prasivėrė uždangalas.

Ir, džiaugsme! — Priešais visų akis stovėjo gražiausioji stovyla, tikrasis skaistybės atspindis, gyvasis angelas žmogaus pavidale — grynoji reprodukcija koncepcijos, kurią skulptorius turėjo savo svajonėse.

Sekamai pažas patraukė kitas virveles ir prasivėrė kitasis uždangalas.

Ir, juoba! — Prieš visų akyvaizdą stovėjo šlykščiausioji baisenybė, grynasis piktojo įkūnimasis, gyvasis šėtono atvaizdas, perimasis mirties šiurpuliais net kiečiausiąją akmeninę širdį.

Karalių apėmė didis pyktis ir smarkus rūstumas. Jis tai pareikalavo greitais paaiškinimais,

mo, kokiam tikslui skulptorius nukalė tokią pasibiaurėtiną šlykštenybę.

Gi skulptorius, nusizėminusiai linkerėjo karaliui ir tarė:

“Viešpatie! tu gi patsai pavedei man šitą marmurą. Ir patsai paliepei man iš to marmuro nukalti mano koncepcijos originalinę stovylą. Aš gi nukaliau ją iš pavesto man marmuro taip, kaip karalius paliepei man. Štai! mano koncepcijos išdava! Štai! mano arkiveikalas!”

Tieji du skulptoriu tai lyg du auklėtoju, o tos milžiniškos marmuro dvi lenti tai lyg vaikai pavestieji dviem auklėtojam auklėjimui ir mokymui. Lygiai kaip abu skulptoriu nukalė sakytašias stovylas, lygiai taip-pat ir auklėtojai įskiepiną nekaltąjin mokinių protan, širdin ir sielon tą pačią koncepciją, kokią jie turi auklėjimo ir mokymo laikotarpy. Nei vienas skulptorius, su kalnu ir kūju, kalant ir dailinant marmurą, neišdavė savo koncepcijos tokių raiškiųjų ir gyvųjų būdo bei karakterio bruožų, kaip tai atlieka auklėtojas bei mokytojas, reprodukuojamas save visą mokinių dvasiosna ir protuosna. Vienatinis esencijalinis skirtumas yra tas, jog skulptorius darbuojasi tik skirtajam laikui, o auklėtojas triūsiasi amžinybei; skulptorius išdirba marmurą arba bronzą savo siekiniams, gi auklėtojas tobulina pavesto jam mokinio nemirtingąją sielą; skulptoriaus klaida gali būti pataisoma, bet gi auklėtojo — niekada; skulptoriaus darbas pranyks arba pragaiš su laiku, tačiau auklėtojo darbuotės vaisius tęsis amžinai.

Katalikai gimdytojai, leisdami savo vaikus į katalikiškąsias mokyklas, gerai supranta, kad juos paveda Dievui pasiaukavusio auklėtojo globai ir tikrai pasitiki, kad toksai auklėtojas išdailins ir ištobulins jų vaiko širdį ir protą ir sielą sulig valios Didingo Mokytojo ir Dievinio Mylėtojo vaikučių, kuriuos paliepia kiekvienam tėvui ir kiekvienai motinai leisti ir neginti jų ateiti pas Jį, nes iš tokių mažyčių yra Dangaus karalystė.

Našlaitė.

NAŠLAITĖS SKUNDAS.

Ne gražios gėlės man akį masina,
Ne paukščių dainelės man širdį ramina:
Tik vargai didžiausi vien spaudžia kasdieną,
Nerandu paguodos, žodelio nei vieno.

Kaunas, 1923 m.

A. Vaičiūnas.

Paslapčiomis Vakare.

(*Tau, kuri tragingoje gyvenimo
valandoje mane pamylėjai, kuri
mañe myli labiau, nei savo moti-
ną, Tau, Zuzana, aukoju*).

I.

Vakaro vėjas,
veidą lytėjęs,
saldžiai bučiavo,
glaustė maldavo...

Naktį išėlęs,
nebešlamėjęs,
išvertė tvorą
ir medį storą.

Rytmetį — dūko,
net žemė rūko:
audrą apreiškė
ir purvą taškė...

Dieną aptilo
gaudesys šilo,
vėjas nuilso,
pūsti nedrįso...

Vakaro vėjas,
veidą lytėjęs,
vėl uždainavo
dainužę savo.

II.

Vai ilgu, ilgu be galo...
Matau, ir lūpos nubalo...

Širdis ieško širdies,
protas — minties,
ranka — rankos,
akis — akių,

o lūpos ieško saldžiųjų
lūpelių jaunučių, mielųjų...

III.

Ar atmeni, gražuolėle,
Tu skaisčioji grože, gėle,
Kada širdis širdį šildė,
Kada lūpos skausmą tildė?..

Meilė — skausmas begalinis,
Meilė iš jaunos krūtinės,
Taip galinga! Ją pažinti
Neįstengs nieks aprašyti!..

Meilė — pamatas žmonijos,
Kas laimužę sekė, vijos,
Jos nerado, kol pamilo,
Kitą sielą kol pažino.

IV.

Vakar bėgiojau po kalnus plačius,
Myniau žolynus skaisčius, žydinčius.
Vakar, grožybė vandens ir lankų,
Mane žavėjo: taip gera, jauku.

Vakar man saulė šypsojos meiliai,
Vakaro žvaigždės gaivino vėlei;
O kai sutemo — Šešupės krantai,
Rodos, užburti lig kol užmatai...

Kas gi, Lietuva, tave nemylėj?..

Ką gi gegužė tenai nežavėj?

Kas gi nepynė svajonių tinklų,

Kas gi neskrido erdvėn be irklų?

Kiek čia žiedelių, kiek grožės šnektos,

Esant ant kranto Šešupės, Ventos...

Kiek čionai medžių, paukščių, lankų,

Tą atvaizduoti esu aš menku.

—x—

Pr. Genys.

DAINELĖ.

Pasiimsiu sau smuikelę
ir nueisiu į girelę;
tarp medelių, tarp gėlių
vaikštinėsiu takeliu!..

Aš užtrauksiu tą dainelę,
kuri linksmina širdelę;
kur dainuoju, kad liūdžiu
žemės sopuliu skaudžiu...

Verks tad' eglės, verks pušelės,
liūs ir beržai ir liepelės;
ąžuolai seni raudos
nuo jaunų dienų skundos.

O paukšteliai-čiulbonėliai
tars gudžiajai dainužėlei
ir pavasario miškuos'
vėl gegutė sukukuos...

Tad išgirsi, drauge miela,
mano verkiančiąją sielą
ir žaliaja girele
tu atskrisi gulbele...

—x—

A. Vaičiūnas.

JAU NUILSO-PROTAS MANO...

Jau nuilso protas mano,
Jau nublanko mano veidas:
Mano kūnas, jau susitingęs
O ranka šalta, kai ledas...

Audros, verpetai ir kovos,
Man gyvenimą tik ardo,
O gyvenimas tik slėgia;
Šiurpuliai per kūną nardo...

Vien širdis karštai suplakus:
Nesustosi, žengsi keiksi...
Tau negalima stovėti —
Taip man sako — eisi eisi...
Kol prieisi savo uostą
Vainikėliais padabintą,
O tenai, gražiausioj vietoj'
Sau vietele rasi skirtą.

Jau nutilo mano protas,
Bet širdis taip smarkiai plaka:
Kaip man liūdna, kaip man skaudu,
Kuriems mano darbas tenka.
Vien tik juokias nors ir kvailiai;
Bet skaudu, kaip juokias brolis!
Tas, kuriam aš laimės trokštu,
Tas man rankos nepaskolins!..

Oi, skaudu ir ilgu būti,
kai visi tave apleidžia...
Giminės, o ko jie nori?
Iš paviršiaus tuoj apsprendžia...
Mano širdį, mano kelią
Tik supranta vienas žmogus,
Man gana. O jie tejuokias,
Jei tik juokas jiems patogus!

Mariampolė, 21—V—21 m.

—x—

J. Naruševičius.

Vergai gyvena svajonėm,
Kad valdžią kaip nors sau įgyti,
Įgijus jos nepaleisti
Ir koilgiausiai užlaikyti.
Valdovai baimėj gyvena,
Kad valdžią iš jų neatimtų,
Gyvenimo neiškreiptų,
Kad vargas sunkus neužgimtų.

—x—

Liūdas Sakalinis.

ATMINIMAI.

Plaukia brangūs atminimai,
It sapnai malonūs,
Guodžia širdį jų audimai,
Žadina svajones..
Tiktai plaukia, tiktai mainos,
Tai linksmi, tai graudūs.
Tai smagių svajonių dainos,
Tai graudingos raudos.

Plaukia mintys, tarsi bangos,
Jūroj atminimų...
Kaip malonūs, kaip jie brangūs
Tie šilkų audimai!

Tai sužėlę kūdikystės
Nekaltos takeliai,
Tai audringosios jaunystės
Linksmosios dieneles...

Plaukia brangūs atminimai,
It sapnai malonūs,
Guodžia širdį jų audimai,
Žadina svajones.

—o—

KO SESUTĖ LIŪDI?

Ko sesutė liūdi?
Ko galva nusvirus?
Ko veidai išblyškę?
Tarsi būtų mirus?

Ko švelnutės lūpos
Skausmo surakintos?
Ko užmerktos akys,
Tarsi numarintos?

Ei, galva nusvirus
Ir veidai išbalę,
Nes svajonių gėlės
Rytmetryj nušalę;

Surakintos lūpos,
Meilės žodžiams žuvus;
Akys nebeverkia,
Ašaroms išdžiūvus.

M. Vaitkus. "Šv. K."

—x—

Pr. Genys.

PERKŪNAS.

Tarp sutemų blaškomo vėjo
perkūnas barzdočius ilsėjo
ir laukė audros ir nakties.
Kad žemė nutils, kaip išmirus,
o jūra, kad vilnys pairus
tada jo žaibai suklestės.

Ir užė ir blaškėsi vėjas
audrų juodasparnių nešėjas.
o, saulė šviesioji, sudie!
Ir žvaigždės pasislėpė, miega
ant prieblandos dangiško sniego...
o tu ko dejuoji, širdie?

— Aš myliu perkūną senuolį,
naktuzės audringosios brolių. —
Jis svečias — kerštuolis nuožmus!
Audras padangė jis gainioja,
ugningais žaibais vis grūmoja,
kad žemės ištvirkio sūnus!..

Garri Strongo.

Krantų Plėšikai.

Vertė J. Vaidevutis.

(Tąsa).

Korado stovykla vėlei ūžė. Vėlei ginčyjosi, keršyjo, keikė. Korado šalininkų būrelis, t. y. norinčių tęsti kelionę, greitai mažėjo. Priešai ėmė viršų.

Ir štai po nekurio laiko Korado pasiliko tik-tai su trimis draugais: kiti visi paliko savo vadą ir rengėsi tą pat naktį iškeliauti.

Nors Korado prašė, galiausia grąsė; veltui siekė, kad užtikrinąs aukso radimą — iš jo tik juokėsi. Ir noroms nenoroms turėjo sutikti su jį persekiojančiu likimu.

Stovykla ištuštėjo. Visas būrys, pusiau girtų žmonių, išėjo, išsiveždami arklius ir mulus, išsiveždami ginklus ir maistą. Korado šeimininkams pasisekė atkariauti tiktai reikalingiausius daiktus. Liko keturi, skaitant ir patį Korado.

“Generolas”, kaip Napoleonas naktįje po Vatterloo, sėdėjo susilenkęs, susivyniojęs apsiaustu ir neramiai žiūrėjo į ugnį. Arigo, ištikimiausias draugas, miegojo išsitiesęs prie jo kojų.

Netoli buvo likusieji du. Jiedu apie ką tai šnibždėjo ir laikas nuo laiko šnairomis žiūrėjo į Korado.

O, kad Korado girdėtų likusiųjų kalbą! Kad atsisuktų, tai pamatytų kokiomis akimis žiūri juodu į jį.

Bet nusiminęs, piktas, nieko nematė ir negirdėjo.

Žuvus jo užmanymui, piktumas ir nekentimas išdavikų draugų taip jį suerzino ir sunervavo jo geležinius nervus, kad dabar įpuolė į kokią tai nuostabią padėtį, artimą apalpipimui.

Jei šnibždantys ir žiūrintys į visų paliktą vadą, nebūtų taip užsiėmę savo slaptu pasitarimu... jei prisiklausytų ir apsidairytų aplinkui, tyrumoje, kur viešpatauja tiktai viena tiesa, tiesa stipriojo... tad gal, būtų išgirdę šnibždėjimą. Gal būtų pamatę, kad į tą vietą, kur jie randasi, palengva, metras už metro, žingsnis už žingsnio, slenka, prigulę prie žemės, tamsūs vaizdai: nakties šešėliai, tyrumų vaidai.

— Aš mačiau! — šnibždomis tarė pirmas plėšikas. — Tai trikampis gabalėlis palšo audeklo. Ten kas tai nupaišyta. Tai ir yra planas. Mačiau, kaip jisai, Korado, žiūrinėjo tą planą prie žiburio šviesos.

— Lai būna taip! Bet jisai, vadinas, arba nevisas, arba neteisingas. Su Korado pabaigti neilgai truks; tik kas iš to?

— Kvaily! Kai turėsime planą, — o Korado nueis pas savo tėvą, velnią, — galėsime laisvai ieškoti. Nusiduosime dorais medėjais. Val-kiosimės šiose vietose, žingsnis už žingsnio, tyrinėdami. Klausinėsime. Kaip manai?

— Tss! Kad tik neišgirstų.

— Neišgirs! Tu imk Arigo. Durk tiesiai į širdį, o aš — Korado!

— Pradedam.

Vienas pakilęs susisuko iš tabokos lapų papirosą ir nuėjo prie ugnies, lyg norėdamas užsirukyti. Antras, nedrįsdamas užpulti ramiai sėdintį Korado iš pryšakio, pirmiau nuėjo pas, netoli stovinčius arklius, ir garsiai prašnekino, būk ramindamas vieną arklį, paskui, netvirtais žingsniais, nuėjo pas ugnį taip, kad turėjo prieiti prie ugnies pro Korado užpakalį.

Jeigu jie, išdavėjai, būtų matę ir girdėję ką nors be savo aukų ir mušimo savo širdžių! Kad būtų jautę, kaip netoli nuo jų ranka baudžiančios Nemezidos!

Bet aukso ir kraujo troškimas apakino ir apkurtino juos. Ir štai pirmas, stovintis šale miegančio Arigo, kaip žaibas, pasilenkė ir smeigė savo peilį į jo krūtinę. Antras užsikėsė į Korado.

Bet toje akimirkoje pasigirdo keletas šūvių. Kulkų spiečius išlėkė iš miško. Rodos, prakeiktųjų būrys lygumoje. Gintis tegalėjo tiktai vienas Korado: abu išdavikai žuvo nuo užpuolančiųjų kulkų. Bet ir likęs, patšai Korado, negalėjo priešintis.

Keno tai rankos užgulė ant pečių spausdamos prie žemės. Keno tai akys, rodos, plieninės, pažiūrėjo į jo akis.

— Labą vakarą, senjorui Kvadrilje! — tarė pajuokiančiai jį suėmusis Šturmas. — Kaip jautiesi, mano šventenybė? Sveikas, generole Korado! Labas dienas tamstai nuo užmuštų Struto ir Korenmano!

Korado, parmestas ant žemės, tiktai suvai-tojo ir dantimis sugriežė.

— Apieškok jį, Genrikai! Aš laikysiu gyvatę, kad neparodytų mums savo nuodingų dantų! — įsakė Šturmas.

Genrikas skubiai apžiūrėjo Korado kišenių ir padėjo ant žemės ten buvusius daiktus, tam tarpe ir ryšulėlį popierių.

— Galvažudžiai, plėšikai! — rėkė Korado.

— Ne galvažudžiai ir plėšikai, — pertraukė jį piktas balsas iš šalies, — tik teisėjai! Ar pažįsti mane, Korado?

— Kvirino! — suvaitojo Korado. — Aš žuvau!

— Taip, žuvai! — šaltai atsakė Kvirino. — Pakėlęs kardą nuo kardo ir žus, delto nėra ko skųstis. Juk visas tavo gyvenimo kelias užlietas krauju tavo aukų. Dabar atėjo ir tavo valanda. Ko verki? Užmušinėjai — tai ir būsi užmuštas!

— Pasigailėkite!

— O tu? Tu pasigailėjai nors kartą, ką nors? Ar pasigailėjai senukų, vaikų ir moterų?

— Pasigailėkite manęs! Aš... aš duosiu tau, Kvirino, aukso kalnus.

— Kokio? Ar Korenmano? Žmogžudy ir išdavike!

— Bet jūs neturite teisės bausti mane. Aš gavau amnestiją nuo prezidento. Aš daug patarnavau tėvynei!

— Tapęs žvalgu ir išdavėju; išduodamas ir draugus, ir priešus? — tęsė Kvirino.

Tuo tarpu vienas "Albatroso" jūrininkas apieškojo dar kartą plėšiką ir neveltui: iš slapto kišenius buvo išimta dar pluoštas popierių, o ant krūtinės rado odinį krepšelį, kuriame buvo sklypelis palšo audeklo su ieroglifais.

— Šai, kapitone! Pažiūrėk kas čia? — tarė jūrininkas. — Tur būt, užvardymas koksai, ar kas? Gal nuo drugio?

— Valio! — nesusivaldydamas suriko Šturmas. — Tai yra ko mums reikia! Pažiūrėk šian, Kvirino!

Nesirūpindami daugiau apie Korado, kurį jūrininkai surišę nuvilko į šalį, Šturmas ir Kvirino pradėjo žiūrėti žuvusio Koremano planą.

— Ar supranti ką nors? — paklausė Šturmas Kvirino, kuris atydziai žiūrėjo į brėžinį.

— Labai mažai! O tamsta?

— Dar mažiau! Ką gali, sakysim, reikšti šis brėžinys?

— Dvi trobos, viduryje šulinys?

— Toliau lyg būtų ragai!

— O čia! Pažiūrėkite! Juk tai ožio paveikslas. Matote? Galva, ragai, barzda.

— Tik žiūrėkite: ožio paveikslas padarytas nelygiai, juodai, o barzda aiškiai nubrėžta ir nupiešta, kaž kodėl, raudonai.

— Palauk! Aš jau pradėdu suprasti! Duokite tik pamąstyti.

Kvirino dar kartą įsigilino į brėžinį. Jo

puiki kakta susiraukė, lūpos bebalsiai judėjo. Šturmas irgi žiūrėjo į slaptinę planą, bet ko daugiau žiūrėjo, tuo mažiau suprato...

— Raudona barzda... Ožio barzda... O toliau kas? — murmėjo Kvirino raukdamas kaktą. — Paskui eina lyg kedė ar sostas... Taip. O paskui? Paskui nulaužtas medis... Palaukite, del meilės Dievo, nepertraukite. Šturme! Rodos!.. Taip, taip! Radau išrišimą.

Jūrininkai interesuodamiesi ta scena, užmiršę gulintį krūmuose Korado, apstojo aplink. Genrikas, girdįs pirmą kartą apie kokį tai dokumentą, kurio pusė radosi pas Šturmą, o antrą reikėjo ieškoti Meksikos tyrumose, taip pat prisiartinio prie kalbančiųjų sulaikęs kvėpavimą.

— Klausyk, Šturmai! — kalbėjo medėjas. — Dabar viskas aišku. Dokumentas prasideda brėžiniu, reiškiančiu sugriautą kuorą. Žinote, kas tai? Tai varpinė, žuvusi 1767 m. nuo žemės drebbėjimo, jezuitų vienuolyno netoli Alvaredos di-Nevados. Praėjote netoli pro šalį.

"Tai išeinamasis taškas. Toliau eina kelias prie Korenmano aukso. Už kuoro yra lyg kamuolėlis susirietusių ir išsiziojusių kirmėlių. Gal nežinai, kad 25 myliose nuo Alvaredo yra nedidelis ežerėlis, vadinamas Kirmėlių Lizdas?"

"Po tiesai, kirmėlių ten nėra, bet uolose yra senobinis paveikslas padarytas nežinomų, priešistorinių, to krašto gyventojų, — paveikslas kirmėlių.

"Vadinasi, nuo Alvaredo reikia eiti prie kirmėlių ežero. Štai čia trys trobėsiai — piramidės. Tai alegorija: pavadinimas tos vietos "Trys Viganai". Seniau čia buvo komančų medėjų stotis, kurie dabar nusikraustė į šiaurę, bet vardas liko.

"Ir tt. ir tt. Smulkmenos neįdomu. Svarbu tik, kad radome linkmę. Štai kalnų ožys, apie kurį kalbėjai. Kokias keturias dešimtis mylių nuo mūsų yra išdziūvusios upės dugne kaip ir krioklys, rodos, lyg skystas akmuo liejosi. Komančai, iš nekurio panašumo nuo atskirų vilnių to akmeninio tekėjimo, vadina jį "Ožio barzda".

— Toliau, Kvirino!

— O štai brėžinio centras: uola ant kurios milžiniškas raudonasis kedras. Tik žiūrėkite: kedro kamiene, netoli šakų, yra tamsi skylė. Toje vietoje, iš šono, nupieštas auksinis pinigai.

— Suprantu! — suriko Šturmas. — Auksas paslėptas...

— Viduryje raudonojo kedro. Aš tikrai žinau tą vietą. Jai priklauso šis ženklas: letena, uolinių kalnų, rudojo lokio. Visa uola, ant kurios stovi kedras, žiūrint iš upės dugno, panaši į didžiulį lokį. Supranti, Šturmai?

AD MULTOS ANNOS.

KUN. JUOZAPAS J. VALANTIEJUS,

šv. Juozapo parap. Waterbury, Conn. klebonas, L. Vyčių 7 kp. dvasios vadas, tikras jaunimo prietelis, simpatingas ir aukštos inteligencijos asmuo.

Lapkričio 23 d. mūsų darbštus jaunimas Vyčiai ir parapijos veikėjai rengė jo dešimties metų kunigystės jubilėjaus pažymėjimui programą, kuri įvyko parap. svetainėj, Waterbury, Conn.

Tuo laiku iš tamsos suskambėjo išjuokiantis ir piktas balsas:

— Dėkoju, senjorai, už paaiškinimą. Supratau!

— Kvirino, — suriko Šturmas, — tai Korado!

— Lig pasimatymo, kabalero! — jau iš tolo suskambėjo "generolo" balsas.

— Pabėgo!

— Nieko! Pavysim! — atsiliepė Kvirino ir pagriebęs šautuvą leidosi paskui pabėgusį.

— Kvirino! Sugrįžk!

— Ne! Tik užmušęs tą niekšą sugrįšiu! — atsiliepė dar kartą medėjas.

Toje vietoje, kur jūrininkai paliko gulėti nelaisvį, radosi tiktai galeliai virvės. Koku būdu Korado galėjo pasiliuosuoti, lengvai galima buvo atspėti: naudodamasis, kad jo niekas nesaugo,

prisirito prie gęstančios ugnies ir perdegino jį veržiančius ryšius.

Ore dar jautėsi kvapas apdegiusios mėsos: matyt, Korado brangiai užmokėjo už — laisvę.

IX.

Iki ryto Šturmas laukė sugrįžtant medėjo. Bet tasai lyg žemėn įlindo.

— Bereikalingai nusivijo tą gyvatę! — kalbėjo Šturmas liūdnai. — Padėkime, jisai, Kvirino, gali rungtyniauti miklumu. Vis delto, kas užtikrins, kad Korado neturėjo kur netoli draugų? O Kvirino nubėgo vienas! Bereikalingai ištiesų!

Genrikas ramino kapitoną sakydamas, kad Kvirino apsiginklavęs, o Korado pabėgo nusinešdamas vien tik skurlius savo rūbų ir begalinį piktumą.

Bet Šturmas pyko ant savęs už neapsižiūrėjimą, davusį progos Koradui pabėgti, o dar daugiau už tai, kad kalbėdamas su Kvirino apie plano reikšmę, išdavė Korenmano paslaptį.

— Vienok nėra kas daryti! — greitai pertraukė savo murmėjimą jūrininkas. — Laiko gaišinti neverta. Kvirino žino, kur nuėjome ir, žinoma, kol surasime auksą, jisai tris kartus spės ateiti pas Rudąjį lokį, arba Raudonąjį kedrą. Pirmyn!

Mažas būrelis pasiėmę savo, o taip pat ir žuvusiųjų plėšikų keturis arklius, leidosi kelionėn. Kur eiti, Šturmas žinojo, sekdamas kelią žemėlaپیو ir duotais Kvirino nurodymais.

Kelias pasirodė nelengvas: reikėjo eiti tai per tankumynus, tai upės dugnu, tai jos krantais. Bet viltis greito užbaigimo sunkios kelionės ir nuotikių vertė užmiršti nuovargį.

Greitai mažas būrelis jau buvo laukiamoj vietoj.

— Štai uola! — tarė Šturmas žiūrėdamas į didelę uolą, išsikišusią, lyg tvirtovė, nuo kranto į upelio vidurį.

— Žiūrėk, kapitone! Kas tai? Beždžionė, ar kas? — suriko junga.

— Patsai tu beždžionė! — atsakė Šturmas. — Nepatariu tau patekti į leteną tos beždžionės! Ji suėstų tave su batais.

— Užspringtų, kapitone! — drąsinosi junga.

Gyvulys, apie kurį jie kalbėjo, pasirodė krašte uolos. Jisai, rodos, ritosi pro akmenius be jokio trukšmo.

— Juk tai lokys! — nustebeję tarė Genrikas.

— Teisingiau — lokienė! — pataisė Šturmas. — Meilus ir ramus gyvulys, kuris vienu smūgiu, minkštos letenos, perlaužia buivolo nugarkaulį! Tai — „gryzlė.“

— Tai va kokia „gryzlė“! Nieko ypatingo! — paniekinančiai tarė junga užrietas nosį aukštytyn. — O aš maniau...

— O, kad tave! — supyko Šturmas. — Eik, užpilk druskos ant uodegos, jei nebijai!

— Mielu noru! — atsiliepė linksmas vaikinasis ir tiems da neatsipeikėjus, puolė vyti bėgantį milžiną.

Bet pavyti „gryzlės“ jungai nepasisekė.

— Viešpatie Dieve! — trindamasis akis tarė Šturmas. — Juk žvėris eina ten, kur ir mes! Žiūrėk, Genrikai! Gryzlė, rodos, lipa kedro kamieniu?

— Ne tik lipa, bet ir įlindo! — patikrino Genrikas Šturmo spėjimą.

Tikrai, baisus gyvulys pražuvo: lokienė įlindo į didelį kedro vidurį, turintį jau keletą šimtmečių.

Medžio žievėje, jau nuo tolo, galima buvo matyti gilios duobės padarytos aštriais „gryzlės“ nagais lipant ir nulipant kamieniu.

— Ot, tai tau! Gryzlė, rodos, saugoja mūsų turta! Reikės pirma nuimti odą nuo sargo, o jau paskui naudotis auksu! — tarė Šturmas.

— Pavelyk kapitone, aš įlipęs išvysiu lokienę, — pasisiūlė mitrus junga.

— Nedrįsk! — suriko Šturmas. — Palauk, paršeli, sugrįžus „Albatroson“ paprašysiu tavo dėduko gerai įsukti ausis.

— Ir be tamstos prašymo, kapitone, gausiu užtektinai! — atsakė vaikinasis.

— Paliuk kalbėjęs! Paslėpk liežuvį — įsakė Šturmas.

— Jau, kapitone! — atsiliepė linksmai junga.

Po valandėlės, palikę arklius priežiūrai vieno jūrininko, mūsų draugai atsargiai prisiartinė prie didelio kedro. Jau ištolo medis atrodė milžinu, o išarti buvo tikrai kaip kuoras.

— Hm! — sumykė Šturmas. — Jei gyvulys nenori geruoju apleisti savo gyvenimą, tai bus nelabai lengva prievarta iškrapštyti! Bet mėgin-sime. Šauk, Genrikai, į medį! O jūs, laikykite šautuvus parengę!

Sutrinkėjo Genriko šūvis. Kulka įlindo į medį. Vos spėjus išsiskirstyti dūmams, kaip kas tai, panašus į didelį pilką kamuolį, išlindo iš skylės ir nukrito ant žemės pas šaknis.

Sutrinkė šūviai ir sukaukė kulkos. Jei kas ir pataikė, tai šūviai nepribaigė tvirto gyvulio, kuris medžiot yra gana pavojinga.

Lokienė suniurnėjo ir pasikėlus visu dideliu aukštumu, ėjo prie medžiotojų. Vėlei sutrinkėjo šūvis. „Gryzlės“ kraujas iš keletos žaizdų, dažė krūtinės plaukus, bet tos žaizdos nesulaikė baisaus priešo.

Akimirka, ir kapitonas Šturmas, su tuščiu šautuvu, atsirado prieš baisų priešą. Šturmo rankoje sužibėjo peilis.

Bet toje kritingoje valandoje, besirengiant prie žmogaus ir gyvulio imtynių, suskambėjo vienas šūvis, paskui kitas. Lokienė parvirto pas Šturmo kojas.

— Va, kaip šaudo pas mus Hamberge! — suskambėjo patenkintas balsas. Tai šventė savo pergalę junga Langė. Jisai turėjo išminties nešauti kitiems šaujant, deto ir išsaugojo abu šūviu ligi šio laiko ir dabar “gryzlę” užmušė iš karto.

— Kad tave kelmai! — nenoromis nusispiovė Šturmas. Tu šelmi, aplenkei mus visus!

— Tai nieko, kapitone! — atsakė junga. — Kitą kartą gal ir tamstai taip pasiseks kai man. Ha, ha, ha! Tai juk visai netaip sunku!

Apsidoroję su gyvuliu, mūsų keliauninkai, ilgai negaišavo. Tasai pat junga, kaip voverė įlipo medžio kamieniu ligi skylės. Vidurys pasirodė tuščias. Junga virve nusileido žemyn ir pradėjo mesti visą šlamą iš dugno, kurį suvilko “gryzlę” į savo laužą, prisitaisydama lokio išmanymu prie komforto. Čia buvo šakutės, gabalai odos kokių tai gyvulių, daugybė samanų ir tt.

Junga dirbo be poilsio ir iš vidurio, lyg fontanas, krito, baigusios nuo Petro Langės kulkos savo dienas, lokienės turtas. Galiausiai tasai fontanas nustojo. Visi nekantraudami laukė.

— Na? Ką tu ten? — suriko Šturmas.

Tuo laiku iš vidurio išlėkė kas tai gelsvai rudas, apvalus ir sunkiai krito pas kojas. Šturmas pakėlė tą daigtą. Tai buvo sunkus maišelis iš briedžio odos. Viduryje blizgėjo dideli ir maži gabalėliai aukso. Korenmano slepinys buvo atrastas.

Paskui pirmą maišelį, lėkė antras, trečias, ketvirtas... Kiekvienas svėrė apie 20 kilogramų. Kiekviename buvo už keletą dešimčių tūkstančių aukso. O vienas maišelis krito paskui kitą. Genriko ir jūrininkų, esančių prie to, nenoromis sukosi galva, labiau plakė širdis.

Tiktai vienas Šturmas žiūrėjo į tolį nematydamas aukso. Jo veidas išrodė kaip akmeninis. Nematė to aukso už kurį tiek buvo pralieta krauju, žuvo tiek žmonių...

Mūsų draugai prabuvo pas raudonąjį kedrą tris dienas. Nors auksas ir greitai buvo išimtas, bet Šturmas nenorėjo palikti tos vietos kol neprisidės, nusivijęs Korado, medėjas Kvirino; be to, reikėjo dar pritaisyti pundus pervežimui ketos dešimčių centnerių aukso.

Tam tikslui panaudojo “gryzlės” odą, o mėsą pateko į virėjo rankas paruošimui trejų pie-

tų ir tiek pat vakarienių atvirame ore. Genrikos su jūrininkais primedžiojo ožkų, kurių odą ir su-naudojo.

Rūpindamasis, kad sutaupins arklių jėgas, kuriems reikėjo atlikti tolimą tyrumų kelionę, Šturmas taip padalino našulį, kad kiekvienas arklys nešė nedaugiau kaip du pundus aukso vieno centnerio sunkumo kiekvienas.

Trečią dieną, nesulaukę dingusio medėjo, kapitonas davė įsakymą rengtis kelionėn ir mažai vilkstynė, vežanti Struto ir Korenmano aukso, pasikėlė iš vietos.

Dvi ar tris valandas ėjo be jokių įvykių, kol karavanas priėjo labai pavojingos vietos: reikėjo eiti siauru keliu iš visų pusių apsuptu stačiomis uolomis. Šturmas susirūpinusiai dairėsi į šalis, mostelėjo ranka ir vilklynė sustojo.

— Aš eisiu pirma! — tarė jūrininkas jojančiam greta Genrikui. — Reikia iširti kelias. Čia pati geriausia vieta pastojimui kelio, ir jei Korado nebūtų kvailiu...

Nebaigęs sakinio, Šturmas nulipo nuo arklio ir perdavęs pavadžius jungai, ramiais žingsniais nuėjo pirmyn.

— Kapitone! O, kapitone! — išgirdo ištolo šaukiant. — Saugokitės, kapitone!

Keliolikoje žingsnių nuo Šturmo, iš už akmenio, pasirodė keno tai galva apvalioje meksikiečių skrybėlėje, sužibėjo šautuvas. Balti dėmai, kaukimas kulkos... Šūvio trenksmas.

Šturmas skėstelėjęs rankomis sugriuvo ant žemės.

— Kapitone! O kapitone! — šaukė jūrininkai matydami tą dramą, bet niekuo negalėdami pagelbėti.

Jo priešas, laukiniu laimėjimo džiaugsmu, pašoko iš už akmenio, už kurio gulėjo, ir nubėgo prie Šturmo turėdamas rankoje ilgą peilį. Tai buvo Korado. Suplyšęs, išdžiūvęs, rodėsi sumišusiu. Ištikrųjų ir buvo sumišęs noru atkeršijimo Šturmui ir troškimu aukso paslėpto Raudoname kedre.

Šturmas gulėjo. Jo milžiniškas kūnas gulėjo priešmirtinąjį agoniją. Viena ranka buvo ant krūtinės, antrąja draskė akmenius.

Dviem šuoliais Korado atsirado prie jūrininko ir pasilenkęs prie žuvusio priešo linksmai nusisypsojo. Stengėsi nutęsti atkeršijimo malonumą ir delto nesiskubino suteikti paskutinį smūgį.

— Ar girdi tu mane, vokiškas loky? — suriko jisai Šturmui į ausį.

— Ko šauki, ponuli? Juk neapkurtau aš! Girdžiu! visai ramiai atsakė Šturmas ir toje valandėlėj kirto su peiliu Koradui į smilkinį: tasai pargriuvo, kaip perkūno trenktas.

Šturmas pasikēļš nuspurtē dulkes nuo savo rūbū.

— Ar girdi tu mane, Argentinos šunie! — tarē perversdamas Korado kūnā.

Korado buvo negyvas. Smūgis galvon buvo mirtinas. Tuo laiku atbēgo ir Šturmo draugai.

Junga Langē, verkdamas, įsikibo į kapitono rankovę ir džiaugdamos kartojo:

— Kapitone! Tai tamsta neužmuštas?

— Kvaily! — atsakē Šturmas. — Juk matai!

— Bet jisai tamstā nušovē?

— Tfu! Aš parvirtau žemēn už sekundos prieš šūvį.

— Vadinasi, tamsta jį ankščiau matei?

Šturmas nusišypsuoja.

— Vadinasi, vadinasi... Ar maža, kas vis vadinasi? Svarbu tai, kad su Korado visa pabaigta; Numeskite, vaikai, jo kūnā bedugnēn!

Ir kūnas plėšikų generolo, visai kraipydamos, nulėkē nuo didžio aukštumo į upės dugnā.

Po pusantros valandos, kuomet "aukso karavano" nukeliavo nuo katastrofos vietos jau keletą verstų ir landžiojo per miškā į labiau lygiā vietā, pasirodē greitai jojantis jotininkas.

— Kvirino! — pasveikino jį Šturmas. — Šian, drauge!

— Ar nesutikai Korado? — paklausē sveikindamasis medėjas. — Aš teradau jo pėdsakā tiktai šiandien rytā. Jisai ējo į šį kraštā ir turi kur nors saugoti jus.

— Jisai jau nieko nesaugoja! — tarē Šturmas. — Neminėkime jo! Korado mirē.

Kvirino nuleido galvā.

— Man nesiseka! — tarē jisai. — Tamsta perdaug pasiskubinai! Po tiesai jis priklauso man.

— Hm, hm! Tamsta manai, kad aš pasiskubinau? — ūmai palinksmėjęs, atsiliepē Šturmas. — Na, žinai, tai dar labai ginčijamas klausimas! Mat, Korado jau buvo pridėjęs peilį man prie gerklės ir jei būčiau "nepasiskubinęs", kaip tamsta sakai, tai dabar aš upės dugne gulėčiau, o ne jisai...

Kvirino pareikalavo pasiaiškkinimo ir Šturmas papasakojo įvykį.

— Beje! — užbaigē pasakymā. — O kur Korado popieros? Juk, jei neklystu, tamsta, tada nusivydamas Korado, nusinešei visā glėbį popierių!

— Štai jos! — atsakē Kvirino. — Nemanau, kad čia rastūsi kas įdomaus ir svarbaus. Aš jau peržiūrėjau jas. Daugiausia nieko nereiškiantys laiškai.

— Duokite man. Pažiūrėsiu ir aš. Kiekvie-

nas gabalėlis imtas iš kišeniaus tokio žmogaus, kaip mūsų miręs draugas, reikia iširti:

Šturmas nenulipdamas nuo arklio pradėjo peržiūrinėti Korado dokumentus.

— Prakeiktasis! — tarē Šturmas, perskaitęs kokį tai visai išrašinėtā ir sumokšlintā laiškėlį.

— Kas atsitiko? — paklausē Kvirino.

— Nieko tokio! Tik aš, rodos, radau gyvenamā vietā vieno seno pažįstamo!

Kvirino pažiūrėjęs į Šaurmo rankose esantį laiškėlį, tarē:

— A! Žinau! Kokis tai kapitonas Anselmas

praneša, kad "Vulkano" įtalpa ir patsai laivas apdoroti. Patsai Anselmas pastojo tarnauti į "Senąjį Jnkarą".

— Taip, taip! Nieko svarbaus tamstai, bet man asmeniai tai labai brangus dokumentas. Tamsta man pavelsi jį paslėpti? Dėkoju!

(*Bus daugiau*).

Pirmoji Žibutė.

IR AŠ KENČIU.

Tu skundies ant vargų naštos,
Nykios daluzės, apleistos,
Tau gaila žūnančių idėjų,
Jaunystės gaila bėgančios
Ir tos nesuprastos, slapčios
Laimuzės, kur tik sužibėjo,
Ir vėl nukrito, lyg naktis,
Žvainas palikusi mintis,
Ilgesiu sielą palytėjus...
Nejau, bernuži, nežinai,
Kad mūs laimužė ir sapnai,
Lyg toj gėlėlė pražydėjus...
Užšvito saulė maloni,
Srovelė spindulių švelni
Praskleidė jauną pumpurėlį,
Bet vėjas papūtė šiaurys,
Žiūrėk — ziedelis tuoj nuvys, —
Kame matai jo gražumėlį?..
— Ir aš kenčiu... kenčiu tyliai,
Žinau — laimužės spinduliai,
Tiek kartų sielą man vilioję,
Nė nūdienos, nė ateities
Dygaus takelio nenušvies,
Veltui širduzė besvajoja!
Ir aš ilgiuos... ir ieškau vis,
Ko niekad neatras širdis,
Ką vien sapnužy besapnuosiu.
Tačiau neskūsiuos aš, oi ne,
Nes nesuprastų nieks mane,
Minioj užuojautos nerasiu...

Pr. Genys.

NEKLAUSK.

Man gaila, merguže,
kad tu, kaip žvaigždėlė
ant mėlyno skliauto,
tyli...

Jaučiu aš, brangioji,
ką sakó, ko klausia
Širdelė jautrioji,
gili...

Neklausk, mergužele,
man sopa krūtinė,
jautri ašarėlė
nukris...

Aš myliu! Oi myliu,
merguže, kam klausti,
kam žeisti bernelio
širdis!..

J. Naruševičius.

Daili išvaizda nerodo
Žmones dvasioje dailius
Ir nekartą ji uždengia
Darbus didžiai nešvarius.

Tad gyvenime gērėkis
Ne tiek kūno dailumu,
Kiek pražyodusia širdyje
Dvasios grože, skaistumu.

*Mokolai, 1923—I—27.**Pr. Genys.*

LAIKRODIS.

Tik-tak, tik-tak laikas teka...
Tik-tak, tik-tak rytas aušta...
Tik-tak, tik-tak girios šneka...
Tik-tak, tik-tak žaros rausta...

Dienos miršta, naktys gimsta,
naktys miršta, dienos gimsta...

* * *

Kas ta meilė, — ar sakyti?
Ji — dainos aidų platybė,
Ji — švelnutė, ji galybė;
Kaip vėlės jos nematyti.

Ar matei kur josios veidą?
Čia tau — rūtos, čia — darželis,
Čia vaizdų pasaulio šalys,
Kur jaunybė nusileido.

Džiaugsmas, ašaros, karionės
Jungias posmais sidabriniais;
Dienos pirmos — paskutinės,
Pilnos amžinos malonės.

Faustas Kirša. "Šv. K."

* * *

Kai užsėdu savo žirgą,
Žvanga mano pentinai,
Kai keliauju vien tik mirga
Miestai, girios ir kalnai.
Iš po kojų liepsnos žėri,
Kelią duoda man audra!..

Pabalnosiu, atsisėsiu,
Gandą leisiu trimitu
Ir dašas tik beregėsiu, —
Skrisim, žirge, aš ir tu!
Josim naktį, josim dieną,
O širdis man vis klausys,
Ar paliko mane vieną,
Mane vieną... liūdesys...

*V. Stonis. "Šv. K."**Juozas Rainys.*SESĖS DARŽELY.
(Skiriu dr. M. A.).

Nuvyto gėlės sesės darželyj,
Ji jas nelaisto, neravinėja.
Pakeitė šalna rūbą jų žalią.
Širdies jų grožis neglamonėja.

Liūdi daržely sesė per dieną,
Galvai nepina gražaus vainiko,
Nes gėlių nėra, o ji tik viena...
Vieną daržely jos ją paliko.

3—XI—24 m. Kaunas.

Kas yra didis ir laimingas, supranta daile ir myli
gamtą — tas mirties nebijo. F. Friesenhausen.

Neapleisti senių yra tokia pat šventa prievolė, kaip
auklėti vaikus. Z. Krasinskis.

Lyringos dainos vienodos visais laikais, kaip lakš-
tingalos giesmė kiekvieną pavasarį. H. Heine.

Meilė — devizas žmogaus gyvenimo Minajėvas.

Būti linksmu — ne visada reiškia būti laimingu, ir
laimė ne visada reiškia linksmybę ir džiaugsmą. Tiktai
menka akimirkos laimė šypso ir, šypsodama, užmerkia
akis. O tam tikro aukštumoje esanti pastovi laimė esti
tokia pat rimta, kaip ir kilni širdgėla. M. Meterlinkas.

Francois Coppee.

DUONOS GABALĒLIS.

(Prancūzu-Vokiečių karo meto vaizdelis).

Hercogas de Hardimond, viešēdamas Aix'e Savoie, pietujo. Baigdamas pietauti, paēmē žurnala, kame rado liūdņā apie Reichshoffenā, žiniā.

Jis baigē gerti taurē vyno ir visa padējēs ant stalo liepē tarnui sutvarkyti kelionēs daiktus, pasiskaitē Paryžiaus dienraštj, ir skubinosi į biūrā užsiregistruoti kariuomenēn.

Ir štai 1870 lapkričio mėnesy Hercogas de Hardimont'as apsiginklavēs su savo kariuomene stovi Paryžiuj. Apsistojō mažoj pily Hautes-Bruyeres'e...

Vieta atrodē liūdna: Ištisai duobētas kelias, iš šonų apaugēs išdžiūvusiais krūmais, pakely sena smuklē apgyvendinta kareiviais. Hercogas užsikabinēs šautuvā, užsimovēs ant akių kepuraitę, susikišēs į raudonų kelnų kešenes rankas, užsidējēs ant pečių odos krepšj, sustojō ramiai durų slenksty. Ilgai hercogas žiūrējō į dūmais paskandintā padangę, iš kur vis šokdavo stulpai dūmų ir ūžē, baubē kanuolēs.

Jis buvo išalkęs. Greit atsiklaupia prie sienos, pasiima krepšj, išsitraukia duonos gabalā ir, neturēdamas peilio, kanda iš viso gabalo.

Duona buvo kieta ir karti, jis jautē pasisotinēs. Galop jis nūvyko anglų viešbutin, gavo kotletā, kiaušiniēnēs, prie to pasiēmē dar iš savo krepšio butelį seno vyno. Žūt-būt, šia duona jis nesimaitins!

Ir šiuo momentu sviedē į kampā likusj gabaliukā duonos. Iš smuklēs ūmai išējō kareivis ir paēmēs šj kašnį duonos, nubraukēs rankove purvynā, pradējō ryti. Henrikas de Hardimont'as susigēdino savo pasielgimu ir žiūrējō į kareivj tokiu apetitu ryjantj duonā.

— Drauge, matomai, labai išalkęs esi? — prisiartinēs paklausē kareivio.

— Kaip mane matai, — atsakē maldamas pilna burna.

— Tikēk man, jeigu būčia žinojēs, kad tau suteiks tokio pasitenkinimo, nebūčia metēs duonā.

— Nieko čion nēra bloga, aš nesibiauriu.

— Nemanyk, tarē bajoras, kad aš tai padariau manydamas ką bloga, ir neturēk blogos apie mane nuomonēs. Aš dar turiu koniako, eiva kartu — išsigersim.

Šis žmogus, baigēs valgyti, su hercogu gērē koniakā; tai buvo jū pirma pažintis.

— O kaip vadiniš? — paklausē kareivis.

— Hardimont'as, — atsakē hercogas, praleidēs savo titulā... — O tu?

— Jonas-Viktoras... tik dabar esu atleistas iš tarnybos... Einu iš ligoninēs... Ties Chatillon'u buvau sužeistas... ligoninėj buvo gera, tikēki, ten gaudavau arklinēs sriubos... tačiau mano žaizda buvo maža; gydytojas manē išrašē kaipo sveikā... o dabar badā kenčiu... Tikēk, drauge, aš esu alkanas visā savo gyvenimā.

Hercogas šia kalba sujaudintas rimtai pažvelgē į savo kompanionā. Kareivis skaudžiai nusijuokē, jo veidas buvo juodas, tik dantys baltavo.

Kareivis liovēsi vadinēs hercogā "tu" ir savo draugu, nes suprato jį esant didiku ir turtinigu.

— Einam pasivaikščiūt, aš jums ten papasakosiu tai, ko niekad nesate girdējē... Aš vadinuos Jonas-Viktoras, Jonas-Viktoras gan trumpai, nes esu rastas vaikas, buvau prieglaudoj, ten pirmos mano vaikystēs dienos. Mūsų lovos baltai buvo paklotos; sode žaidēme po dideliais medžiais, ten buvo visiškai jauna sesuo, balta, it žvakē, — ji susirgo, aš pamilau geriau pasivaikščiūt, negu žaisti...

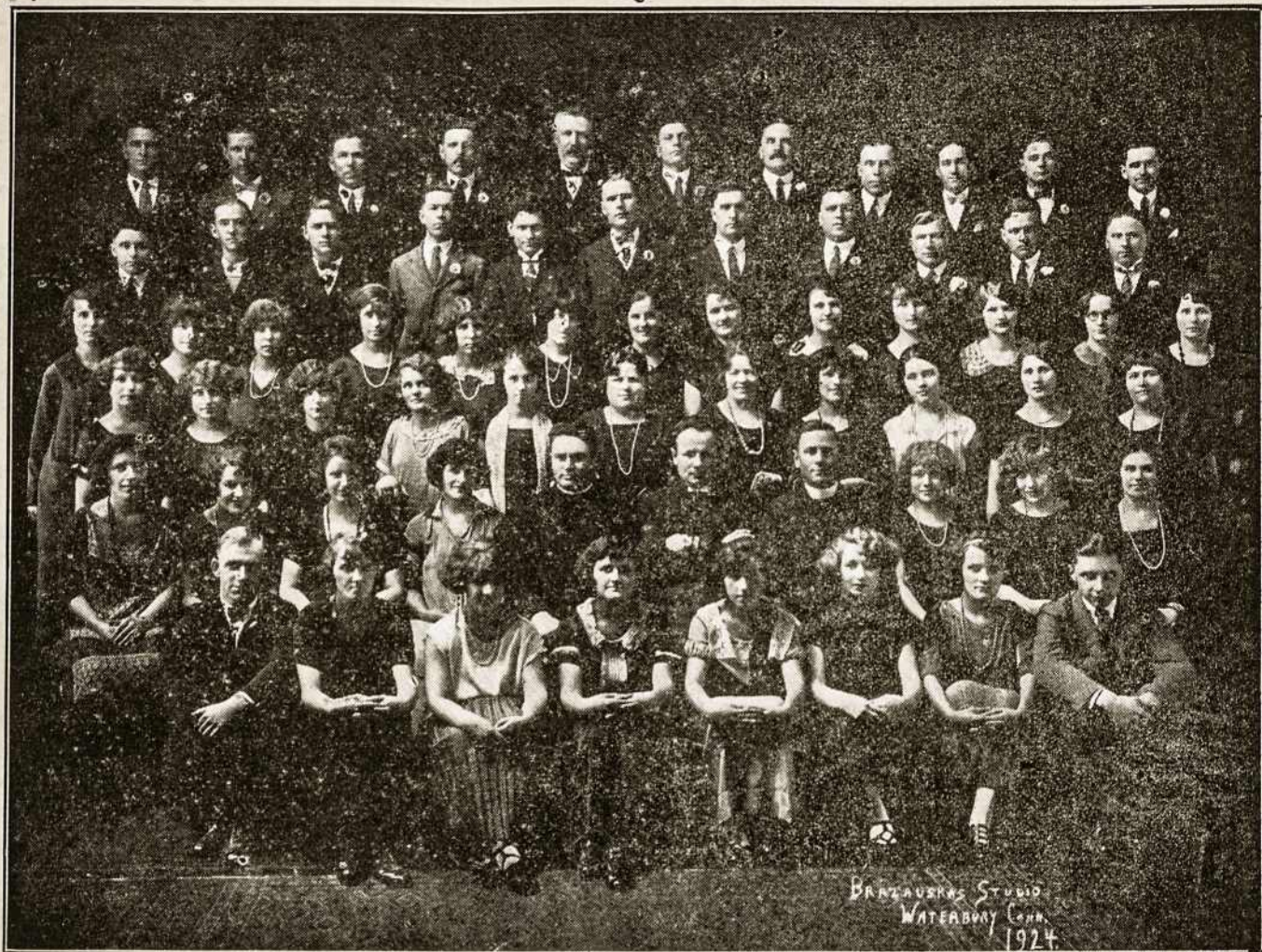
"Bet po dvylikos metų, po pirmosios komunijos, tapau vargšu! Administracija pasiuntē mane į šv. Jokūbo priemiestj mokintis pas kedzių meisterj. Tikēkite, tai nebuvo koks amatas; iš ten maži vargšai išeidavo nieko neišsilavinę. Ten aš pradėjau kęsti badā. Užvaizdos buvo žiaurūs, o duonos toks gabalēlis, kaip jūs turējote, visuomet po raktu. O ta sriuba! ją mums duodavo šeiminkē, užsidėjusi savo juodąjā kepuraitę.

"Dvi kitos prieglaudos buvo dar blogesnēs, bet tenykščiai nematydavo žvilgsnių šios negudrios moteriškēs, kada ji man atimdavo lėkštę...

"Ir jūs stebitēs matydami mane imant šj gabalēlį duonos? Aš jau prie to įpratęs; buvau maitinamas plutomis, jos buvo sausos, neįkandamos, nekartā mirkydavau vandeny ištisā naktj... Aš sekdavau mokyklos vaikus ir kaip išmesdavau apgraužtos duonos, aš susirinkdavau.

"Galop amatų mokyklā baigiau, likau vieta neaprupintas. Aš buvau krautuvių tarnu ir tt... O šiandien! gyvenimas manimi tyčiojasi, neturiu vietos... Brrr... aš niekad iki soties nevalgiau...

LIETUVOS VYČIŲ 7-tos KUOPOS (ŠV. JUOZAPŲ PARAP. WATERBURY, CONN.) GAUSINGAS IR GERAI IŠLAVINTAS CHORAS,

kuris spalių 19 d., prie naujų vargonų, išpildė rimto turinio bažnytinį koncertą. Taip pat savo skambiais balsais dažnai puošia Vyčių rengiamus vakarų programus. Žiūrint iš kairės viduj matosi: Dvasios Vadas gerb. kun. Juozapas J. Valantiejus, choro vad. Aleksandras Aleksis ir gerb. kun. Antanas Mockus. Choro narių sąstata: SOPRANAI: 1) O. Andruškevičiūtė, 2) Z. Abromaičiūtė, 3) E. Andruškevičiūtė, 4) O. Andruškevičiūtė, 5) J. Baranauskaitė, 6) A. Baužiūtė, 7) M. Dovidaitė, 8) O. Juodsnukiūtė, 9) V. Jurkšaitė, 10) O. Kalvaitė, 11) K. Katiliūtė, 12) K. Liutkiūtė, 13) M. Marcelynaitė, 14) V. Mažeikaitė, 15) O. Muraulienė, 16) M. Orantukė, 17) S. Paulauskaitė, 18) O. Petraitė, 19) B. Petraitė, 20) A. Petrauskaitė, 21) V. Rudytė, 22) M. Strikuliūtė, 23) Z. Stanevičiūtė, 24) M. Stankiūtė, 25) A. Šliaužiūtė, 26) M. Tamošaitė, 27) A. Ulinskaitė, 28) T. Urbienė, 29) Z. Zana-
vičiūtė, 30) A. Žiburiūtė. ALTAI: 31) O. Alšauskaitė, 32) P. Alšauskaitė, 33) O. Gečioniūtė, 34) J. Jonikiūtė, 35) A. Liutkiūtė, 36) A. Matusevičienė, 37) J. Pociūtė, 38) S. Sapranienė, 39) O. Steponaitė, 40) K. Šopeniūtė, 41) J. Širvilienė; TENORAI: 42) J. Aleksandravičius, 43) J. Aleksandravičius, 44) J. Gataveckas, 45) J. Kairys, 46) J. Mažeika, 47) P. Mažeika, 48) J. Nemura, 49) K. Sakalauskas, 50) J. Sniečkus, 51) J. Širvyta, 52) A. Vaitkus, 53) J. Valaitis, 54) V. Vyturis. BASAI: 55) J. Barkauskas, 56) Gerb. kun. J. Bakšys, 57) B. Digris, 58) A. Dulskis, 59) J. Džanauskas, 60) K. Gluodenis, 61) P. Gluodenis, 62) V. Girkonis, 63) J. Jokša, 64) J. Marcinkaitis, 65) Gerb. kun. A. Mockus, 66) P. Praulis, 67) J. Šaliūnas, 68) J. Šuopis, 69) H. Kenausis, 70) M. Volskis.

“O! perkūnai! kiek aš ko praleidau dar ir kepykloj! gailu man dabar atsiminti apie aną prieglaudą seserį, kuri ragino mane tapti doru. Štai delko aš visuomet ir visur esu alkanas!

—Jautrios širdies hercogas jo žodžiams tikėjo ir labai atjautė. Vakarų vėjas sausino jų ašaras.

— Jonai-Viktorai, — mandagiai prabilo her-

cogas į šį rastąjį vaiką, jeigu pergyvensime šį baisų karą, mes grįšime ir aš tikiu jūs tapsite naudingų žmogum. Mudu gyvensime geroj draugystėj, argi ne?

Jie padavė kits kitam rankas. Užslinko naktis, juodu grįžo į smuklę, kame ant šiaudų miegojo kareiviai. Puolę ir juodu viens prieš kitą užmigo.

Vidurnaktį Jonas-Viktoras atbudo. Vėjas gainiojo po dangų debesis, mėnulio spindulys, prasimušęs per stogo skylę, apšvietė hercogo gražią išvargusią galvą. Dar prisiminęs hercogo gerumą, maloniai jį apžiūrėjo. Tuo tarpu viršininkas pašaukė 5 kareivius sargybon. Tame skaičiuje buvo ir hercogas, bet jis šaukiamas neatsiliepė.

— Hardimont'ai, kelk! — pakartojo viršyla.

— Jeigu jūs sutiktumėte, mano viršininke, — prabilo Jonas-Viktoras jau keldamasis, — aš jo pareigą atlikčiau... jis taip saldžiai miega... tai mano draugas.

— Kaip tu panorėsi.

Penki šarvuoti vyrai išėjo, mėgančių pasigirdo knarkimas.

Tačiau, už pusvalandžio laiko... trenksmai ir ugnis pripildė naktį. Sukilo iš miego gyvos būtybės; kareiviai apleido smuklę ir žengė, mėnulio apšviestu, keliu pirmyn, tolyn.

— Bet kuri dabar valanda? — paklausė hercogas. — Aš skirtas šią naktį dežuruot.

Kuris tai pasakė:

— Į jūsų vietą nuėjo Jonas-Viktoras.

Šiuo momentu ir šiuo pat-keliu, galvotrukčiais bėgant sutiko kareivį.

— Prūsai atakuoja... grįždamasis šaukė.

— O draugai?!

— Jie traukiasi... tik vieno jau nėra — nelaimingo Jono-Viktoro...

— Kaip tai? — rėkė hercogas.

— Užmuštas vienu kulkos smūgiu į galvą... Nei nesudejavo nelaimingasis...

Hercogas de Hardimont'as ėjo vieną kartą su grafu de Saulnes'u link šv. Madelenos bažnyčios (tai viena gražiausia bažnyčia, pastatyta Napoleono, Paryžiuoj. *Vert.*). De Hardimont'as jautė, kad kas tai palietė jo batą; tai buvo pluta duonos. H. pakėlė, nušluostė ir pasidėjo. Grafas Saulnes visa tai matė.

— Ką tu darai? — kvatodamas paklausė grafas. — Bene esi alkanas?

— Tai atmintis nelaimingo žmogaus, žuvusio už mane, — drebančiu balsu atsakė H. d. Hardimont'as... Nesijuok, mano brangusis, tai darai man skaudų atminimą?!

Iš prancūzų vertė *Miečius-Og-Kr.*

LIETUVOS VYČIŲ 7 KP. (WATERBURY, CONN.) NAMAS, isteigtas rūpesniu dvasios vado gerb. kun. J. Valantiejaus. Čia yra moderniai įrengtas klūbas, kuriame Waterburio jaunimas laiko susirinkimus, linksmam bei pavyzdingam praleidžia savo liuoslaikį.

(VEDA DV. VADAS KUN. DR. IG. ČESAITIS).

(Dvasios Vado adresai: nuo lapkričio 24 iki gruodžio 7 d.: 312 So. Poplar Str., Mt. Carmel, Pa.; nuo gruodžio 7 iki 28 d.: 129 Jardin Str., Shenandoach, Pa.).

Nebėra Žmonių.

MŪSŲ VISUOMENĖS PAVEIKSLAS.

Mūsų dienų pasaulis nepiešia mums aukštos doros paveiklo. Ką mes matome? Žmonės suklaupę prieš aukso veršį, visas jo užgaidas garbina. Nemirtingos sielos, Dievui skirtoji bažnyčia, kurių skruostus turėtų puošti dievybės spindulys, vos ne vos velkasi paskui geidulius, mūrdosi nedoros purvuose. Išgverusios sąžinės parduoda, atsižada teisybės, padarumo. Krikščionys bailiai užsigina savo tikėjimo. Jie, mat, nusigąsta kitų pajuokiami, paniekinami.

Kas darosi politikoje? Už dolerių saują velniui dūšią atiduodama. Kitų nuomonių vergai. Deda savo parašą po aktais, kurie likusią jiems vertybę atima.

Eikite į salonus, kliūbus. Apsizvalgykite. Šlykštūs žodžiai, begėdiški pasielgimai, įtartini susiėjimai. Štai ką kasdien matome. Gi kas dedasi biznyje, industrijoje? Ar maža sukybių, darbininkų išnaudojimo? O jeigu mes galėtume sužiūrėti pasislėpusįjį ištvirkimą, kiek pamatytume kompromisų, parsidavimų, kiek pareigų ir net priesaikų laužymo!

Ar neatėjo laikas, kuomet Šventraščio žodžiais tariant, "vadiname gera tai, kas yra bloga ir bloga tai, kas yra gera."

Sakysite per daug tamsų paveikslą piešiu? Tiesa, tamsų, bet jis tėra silpnas mūsų įpročių atvaizdas.

Apie ką mes šnekame susi-
Mūsų pašnekėsiai.—ėję? Ar mes neatkartojame *Teatrai.*—*Moralistai.* didžiosios spaudos purvų?

Visokios rūšies vagystės, plėšimai, savizudystės, žmogžudystės, divorsai, tai mūsų kalbos temos. Ar teatrai, miniai plojant, negarbina visų mūsų amžiaus ydų? Ar drąsesnieji moralistai neįrodinėja dokumentais visuomenės ligų. Jos kerta žmonių giminę, į kapus ją varo. Ar pamokslininkai nekartoja žmonėms didžiųjų įsakymų, Evangelijos doros?

Netiesa, kad dorybė būtų retas reiškis. Dorybė nys, kaip reti yra prieštvaniniai sutvėrimai. Pas mus ir kitur matome skaisčius doros jaunimo. Jo pasišventimo pavyzdžiai, jo didvyriškos aukos gali lygintis ir gražiausiems Bažnyčios istorijos laikotarpiams. Bet tie pavyzdžiai neperskaitlingi, gan reti. Tikrai vertų krikščionies vardo pernelyg maža palyginus su milijonais krikščionių.

KAME PRIEŽASTIS? SENSUALIZMAS IR PALAIDUMAS.

Ir ar gali būti kitaip? Mūsų amžiaus jaunimas prisirišęs prie kūno džiaugsmų. Visur ir visame jis ieško *lüksuso*, "good time", komforto, smagumų. Reikia, žūt būt, pasigauti pinigų, nes pinigai duoda džiugulį. Džiūgauti, štai pilnas žmogus, štai kas jį kelia! Visos kitos ambicijos, kuriomis didžiavosi senosios kartos, išgaravo. Mūsų ambicija, XX amžio vaikų, tai karštas troškimas rasti ir praryti daugiau ar mažiau džiugulį. Tai paskutinis žodis bemaž visų mūsų minčių, visų mūsų meilių.

Šioje sensualizmo ir palaidumo atmosferoje sielos negyvena, jos merdi. Nekvėpuodamos grynųjų viršūnių oru, jos miršta. Ieškokite aplink save tikrai gyvųjų sielų, tikrai veikliųjų. Kur yra tos esybės, kurioms romiečiai, savo stipria kalba, davė jėgos vardą *vir*, tai reiškia valios žmogus?

Mums trūksta Mes turime didelių artistų, kilnių idėjų poetų, galingų diplomato ir oratorių, bet žmonių tikrai valdančių savo

veiksmus, kurie turėtų įsitikinimus, principus, kuriems jie visuomet būtų ištikimi, kurie dėl teisingos idėjos triumfo būtų pasiriję kentėti, kam juos rasi? Išvardink juos! Nusiminęs turėsi pasakyti: *Nebėra žmonių!*

Tai ko trūksta? Charakterio. Nesvarbu, kad jūs būtumėt talento ir genijo žmonėmis. Jeigu jūs neturite charakterio, jūs tebesate nykštukai, pusė žmogaus, esybės, kurios velka skurdųjį gyvenimą, nes kalbant Chamfort'o žodžiais: "kuris neturi charakterio nėra žmogus, jis yra daiktas".

KLAIDINGOS NUOMONĖS; MOKSLAS IR PAMOKSLAI DORINA.

Klaidingai skelbiama, pradedant parlamento tribūna ir baigiant liaudies mitingu, kad *mokslas daras žmogų*, kad jis įkvepiąs jam energiją, išmintį ir aukštas dorybes. Kad padarius žmones žmonėmis dauginama mokyklos nepaisant didžiausios finansinės aukos. Netik duodama liaudžiai mokslo pradžios mokyklose, bet atviros jai ir aukštojo mokslo įstaigos. Pasaulis paaugo

mokslu, tai faktas. Ar galima tą pat pasakyti apie doros pažangą?

“Neginčijamas faktas, rašo Michelet, kad nepaisant materialio, intelektualio progreso, sensas nupuolė. Visa žengia ir vystosi; tik vienas daiktas mažta, tai dūšia.”

Veltui mes reikalaujame nuo mokslo to ko jis negali duoti.

Dorybė nėra mokslo žinioje. Nei matematika, nei gamtos mokslai, nei literatūra, nei teisė, nei filozofija, nei net dieviškosios srities mokslai nedaro mus žmonėmis. Mokslas tesikreipia į protą, jis nepasiekia tiesioginiai valios ir širdies. Galima šviesti savo protą ir nelavinti savo dvasios. Juk mes matome mokslo žmones, tečiaus žemos ir vidutinės dvasios; jų protas šviesus, gi jų širdyje tamsybė. Prie kokių praktiškų rezultatų priėjo mūsų laikų žmonės, kurie yra maitinami ir pasotinti mokslu? Pažadinta varžytinė — konkurencija; įmesta ištvirkimo ir revoliucijos sėkla. Kriminalistų — prasikaltėlių statistikos kiekvieną dieną duoda aiškų paveikslą.

Apsirinkama sakant, kad būk *Vieni pamokslai nedorina.* galima būti geresniais skelbiant didelius pamokslus apie dorą ir dorybę.

Jeigu to užtektų, visi šiandien mes būtume dori. Moralizavimo manija, įprotys įėjo į madą, o net pas kai kuriuos į ligą.

Moralizuota, anot Horacijaus, Romos nuopuolimo laikais. Ten nebuvo orgijos nei puotos, kuri nebūtų lydima prakalbomis apie dorą gyvenimą. Gi mes ar mažai gražiausių doros pamokslų sakome per savo bankietus, vakarienes.

Kad būtume žmonėmis, reikia stiprios valios, kuri pakad būtume žmonės? šalintų ydas ir įgytų dorybių. To tai ir trūksta daugumai. Pagaminta mokintų,

karjeros žmonių, kas be abejo yra gera, bet užmiršta padaryti iš jų charakterio žmones. Be saiko išvystyta protas ir pamiršta jų valia tarsi ji būtų menkniekis. Visi ištekčiai panaudota tam, kad priauginus inteligentų ir bakalaureatų ir bemaž nieko nepadaryta, kad prirengus jaunuomenę prie gyvenimo kovų. Tai ko mums trūksta, tai ne švietimo, bet auklėjimo.

Dorinė jėga sudaro tautų ir individų — atskirų jos narių *gajumą (vitality)* ir didybę. Ji stumia pirmyn į progresą, apsaugoja jas nuo kruvinų revoliucijų ir nuo ištižimo. “Tai kas palaiko pasaulį, sakė F. Brunnetiere, ir tai kas jam neleidžia grįžti į barbariją, tai nėra matematikos bei chemijos, nei istorijos bei erudicijos progresas, bet veikliosios dorybės, žmogaus pasišven-

timas ir savęs išsižadėjimas, kurį krikščionys padarė įstatymu ir žmoniško elgimosi taisykle.”

Jaunieji ir Jaunosios, būkite įsitikinę, kad mums šią valandą reikia ne “good time’rių, jazz’ininkai”, kurie tegalvoja apie dziugulius. Mums reikia

ne jaunuolių, kurie yra pasiriję į visus kompromisus, nendrių, kurios linksta mažiausiam vėjui pūstėlėjus. Mums nereikia tešlos, kurią kiekvienas parėjūnas gali minkyti kaip tinkamas, ne tuščios ir paviršutinės dvasios jaunimo, bergėdžių svajotojų. *Bet reikia karštos širdies pasirijusios kiekvienon kovon, tvirtos valios jaunimo.*

Mano ambicija, jūsų dvasios vado ir prietelio, yra pagalbėti jums bežengiant į charakterio vyrus ir mergaites. Apvaizda jums skiria didelius darbus. Reikia išaugti į inteligentingus ir aktyvius darbininkus.

Atsiminkite. Jūsų ateitis ir mūsų tautos ateitis yra jūsų rankose. Jeigu jaunoji generacija, kuri kyla, ir kuria remiasi visų viltys, rimtai prisirengs prie rytdienos kovų, jeigu ji bus tvirtesnė negu visi silpnadvasių aimanavimai, ji išsklaidys tamsiuosius prazūties debesius. Tuomet mes išvysime, aš giliausiai tikiuosi, teisybės, tiesos ir meilės triumfą.

Yra Dievas!

MOKSLAS TAIP SAKO.

Ką sako mokslininkai?.. Aš vadinu mokslininkais tuos vyrus, kurie viso pasaulio kaipo toki pripažinti. Jie elektros, chemijos, biologijos, matematikos ir tt. mokslų žvaigždės, išradėjai. Ką jie mąsto? Štai klausimas. Dabar, kuomet visi kalba apie “mokslą”, įdomu sužinoti jų nuomonę. Jeigu jie taipat yra *tikintieji*, mūsų laisvamanėliams tuomet reikia, kaip žvirbliams, lėkti į žagarus, savo nosis ten paslėpti ir nutilti.

Jų nuomonė? Lengva sužinoti. Pasiklausykime jų žodžių.

Pirmiausia bendras žvilgsnis.

Protestantas Dr. Dennert, 1908 m. išleido vokiečių kalboje veikalą “Die Religion der Naturforscher” (7-ji laida), kuriame jis paduoda tikybinės nuomonės 300 įžymiausių mokslininkų iš paskutinių trijų šimtų metų. Apie 38, sako jis, nieko negaliu pasakyti. Negalėjau jų nuomonės patirti. Iš likusiųjų 262 mokslininkų: 20 yra indiferentų arba netikinčiųjų, 242 yra tikintieji. — Taigi 92% tikinčiųjų mokslininkų.

Į XIX šimtmetį jis priskaito tik 163 mokslininkus. Iš jų 124 tikintieji, 12 netikinčių —

ta pati proporcija. 92 iš 100! Tai skaitlinė! — Jeigu tad remsimės tik mokslininkų nuomone, nėra abejonių: *Reikia Tikėti*. Tai protinga. 92 prieš 8!

Eikime toliaus. Negalime jų visų cituoti. Ištisos knygos reiktų surašyti. Pasiklausykime tik moderninio mokslo atstovų, “mokslo kuni-gaikščių,” ypač tų, kurie skaitomi neginčijamais mokslo *Mistrais*.

I.—MODERNINIO MOKSLO INICIATORIAI— PIRMATAKŪNAI:

Copernic, kurs pirmasai išrodinėjo jogei žemė sukasi apie saulę. *Jis skelbė Dievą per visą savo gyvenimą*, sako istorikai, nes jis buvo... “dievobaimingas kunigas.”

Kepler: “O mano *Sutvėrėjau ir mano Dieve*, dėkoju tau už visus *džiaugsmus*, kurių aš ragavau toje *ekstazėje* (*dvasios pakilumas*), kuri mane sužavėjo *bežiūrint į tavo veikalus*...”

(*Harmonie du monde*, I. V. p. 243).

Linne: “Amžinasis Dieve, *begalinis Dievas praėjo prieš mane*. Aš jo nemačiau veidan, bet jo atspindis, sužavėdamas mano sielą, paliko jai nuostabą ir pagarbą.” (*Gamtos Sistema*).

Newton, *Reamur*, *Jussieu*, *Buffon*, *Lavoisier*, tai yra įžymiausi tų laikų mokslininkų vardai, taip pat skelbė savo tikėjimą į Dievą.

II.—DIDIEJI MODERNINIAI MOKSLININKAI:

Matematikoje:

Cauchy (1789-1857), savo amžiaus matematikų karalius. Jo žodžiais mes užbaigsime šį rašinį.

Astronomijoje:

Le Verrier (1811-1877), “moderninės astronomijos milžinas,” sulyg *G. Airy*, *Greenwich Observatorijos* direktoriaus žodžių apie kurį *Tresca*, kalbėdamas prie jo kapo, “Mokslinčs *Observatorijos Tarybos* vardu” pasakė: “Dangaus studija ir mokslinis įsitikinimas, tik sustiprino jame krikščionies tikėjimą.”

(*Comp'te rendu de l'Acad. des Sc.*

t. LXXXV, p. 589).

Herschel (1738—1822), “vienas didžiausių astronomų visais laikais ir visų šalių”, kaip sako *Arago*.

“Juo mokslo laukas didėja, tuo išradimai amžinosios esamybės-eksistencijos turinčios kuriamąją ir visagalingąją inteligenciją yra skaitlingesni ir neišgriaunami; geologai, matematikai, astronomai, naturalistai, visi jie atnešė savo plytelę prie tos di-

džiosios mokslo šventyklos, šventyklos pačiam Dievui pastatytos!”

(*Farges, Idée de Dieu*, p. 253).

Chemijoje:

J. B. Dūmas (1800—1884), “vienas iš tų re-tų žmonių, kurs pasiekęs mokslo viršūnes, galėjo apimti savo žvilgsniu visų išradimų lauką,” sako *Hoffman*.

Kalbėdamas *Mokslų Akademijoje*, *Dūmas* šaukė:

“Dievas viską padarė sulyg skaičiaus, saiko ir svorio. Tie *Išminties Knygų* žodžiai ištarti prieš du tūkstančių metų ir chemistai visuomet juose randa teisingą pareiškimą *observuojamų harmonijų*.”

(*Discours I*. p. 83).

Fizikoje:

Volta (1745—1827), kuriam mes esame dėkingi už įstabius elektros išradimus. Jo garbingas tikėjimo išpažinimas yra žinomas. Štai kelios ištraukos:

“Aš esu pasirengęs pareikšti, visose aplinkybės į nieką neatsižvelgiant, kad aš visuomet išpažinau ir išpažįstu vienintėlę, tikrą ir neklaidingą šventą katalikų religiją, nuolat dėkoju Dievui už suteiktąjį man tikėjimą... Vienok, aš niekuomet neniekinau priemonių, net žmoniškų, kad prie jo savo gyvenimą pritaikčiau... Aš delto rūpestingai studijavau jo fundamentus, aš jį kontroliavau skaitydamas knygas ir tų, kurie gina tikėjimą ir tų, kurie smerkia, racijas prieš ir už. Ir aš priešau prie tvirčiausių įrodymų..., taip kad sveikas protas negali jų nepriimti ir nemylėti.”

(*Milan*, sausio 6 d., 1815. *Al. Volta*).

Ampère (1775—1836), “didžiausias mokslo genijus, įstabiausia mūsų amžiaus smegeninė,” mokslininko *Bertrand'o* žodžiais kalbant.

“Ligi galo, mes jungėme ir sutaikinome... tikėjimą ir mokslą, įsitikinimą ir viltį žmonių minties ir pagarbą apreikštajam žodžiui.”

(*Sainte Beuve, Essais*, t. II, p. 50).

Jis miršta šventųjų mirtimi. Kuomet jo draugas pusbalsiai skaitė jam kai kurias “*Kristaus Sekimo*” ištraukas, *Ampere* jam atsakęs, kad jis visą tą knygą atmintinai mokęs. Tai buvo paskutinis mirštančio žodis.

Gamtos Moksluose:

Cuvier (1769—1832), “pirmasis naujųjų laikų naturalistas, modernusis *Aristotelis*,” kaip jį praminė.

“Cuvier tikėjo, kaip visi aukštojo proto žmonės, į pirmąją Priežastį nuo kurios pareina visu likimas...” “Gamtos tikėjimas pas jį rišosi su Sutvėrėjo akyvaizda.”

(*Pasquier, Seance de la Chambre des Paris, gr. 18 d., 1883*).

Fabre (1823—1915, “nepasekamas observatorius.”

“Ar tiki į Dievą? klausė jo vienas lankytojas. — Aš negaliu nesakyti, kad aš tikiu į Dievą, aš jį matau. Be jo, aš nieko nesuprantu, be jo visa tamsybės... Kiekviena epoka turi savo kvailybių. Aš skaitau ateizmą tokia kvailybe. Tai yra laiko liga. Man greičiau odą nuluptų, negu atimtų tikėjimą į Dievą.”

(*Skaityk “Vie de Fabre” I, 119*).

Medicinoje:

Laënnec (1781—1826). Jis skaitomas didžiausiu savo laiku mediku.

“Jis buvo tvirto, nepajudinamo tikėjimo krikščionis, klusnus katalikų Bažnyčios sūnus, gyvendamas jos gyvenimu, meldavos jos malda, dalyvaudamas visose jos šventėse.” (*Lallour, Laënnec, p. 71*).

“Jo medicinos mokslas netik kad nesilpnino jo tikėjimo, bet teikdavo jam naujos jėgos...; žmogaus organizmo studijos daugino jame pagarbą visų daiktų Autoriui.”

(*Bayle, Revue medicale, t. IV, p. 98*).

Virš programiniai, trys mokslininkai, kurie daugiausia triukšmo padarė antroje XIX šimtmečio pusėje, ir kurie netelpa nei į vieną aukščiaus minėtą mokslo šaką:

Darvin (1809—1882), evoliucijos teorijos šalininko, kurs, anot mūsų laisvamanių, įrodė žmogų kilus iš beždžionės.

“Aš niekuomet nebuvo ateistas, aš niekuomet Dievo esamybės neužginčijau: evoliucijos teorija pilnai sutinka su tikėjimu į Dievą.”

(*Varigny “Darvino gyvenimas*).

Cl. Bernard (1813—1878), įžymiausias fiziologas, tikėjo į sielos nemirtingumą ir į Dievą ir ant mirties patalo pareiškė: “Aš noriu mirti savo motinos tikėjime.”

Pasteur (1822—1895), didžiausioji XIX amžiaus šviesa.

“Brangusai mokytojau, sakė jam vieną kartą vienas jo mokinių, kaip tamsta, kurs tiek galvojai ir tiek studijavai, kaip gali tikėti? — Tai delto, kad daug galvojau ir studijavau, atsakė jis, aš užlailčiau bretono

tikėjimą. Jeigu būčiau daugiau galvojęs ir studijavęs, būčiau pasiekęs bretonės (prancūzės moters) tikėjimą.”

(*Revue des Questions scientifiques, t. XXXIX, p. 385*).

Štai keli vardai. Nieks neginčys jų vertybės. Būtų galima tų vardų išskaityti visą daugybę. A. Eymieu, net du tomu jų prirašė su įspūdingiausiais mokslininkų įsitikinimais į Dievą. Jo knyga spausdinta Paryžiuje 1920 m. Perrin knygyno. Bet pilnai pakanka ir čia įvardintųjų mokslaviryių, kad laisvamanių smegenis sukimšus į ožio ragą.

Kitame numery matysime, ką sako bedievių mokslininkai ir ko vertos yra jų nuomonės prieš Dievą, kurių jie paprastai išsizada giltinės dalygiui suskambėjus jo ausyse.

Ar Matei Šešką?

Šeškas, sakoma, esąs baikščiausias sutvėrimas. Jis ir už zuikį baikštesnis, kurs iš nusiminimo ėjęs skandintis, tik savo šešėlį vandeny išvydęs mirtinai nusigando ir pabėgo. Šeškas tiek yra baikštus, kad visi galai jam pratrūksta ir oras užsinuodina, kuomet jis žmogų pamato.

Bet tai netiesa. Yra žmonių, kurie baikštesni ir už zuikį ir už šešką. Kuomet jie susitinka su kitų nuomonių žmonėmis ir tie pradeda jam spaudyti į veidą, pradeda burnoti prieš Dievą, šmeižti Bažnyčią, jos tarnus, pradeda teršti, kas katalikui brangu ir šventa, tie bailiai krikščionys, katalikiškų draugijų nariai pavirsta negyvais stabais. Jie žiūri ir nemato, jie klauso ir negirdi, jų lūpos sustingsta, liežuvis nulūžta, jų veidas nubala, jų rankos nusvyra, jų kojos pastyra, visa jų dvasia apmiršta. Ir matai tokio stabo nuomones griūvant ir byrant į dulkes, matai tą vergą savo vertybę žeminant, tą atskalūną išsizadant savo tikėjimo, tą zuikį nuo savo pozicijos pabėgant, tą šešką biauriai dvokiant.

Ar nėra mūsų tarpe tokių dvokiančių šeškų, baikščiųjų zuikių, žemos dvasios vergų, išgamų, atskalūnų, molinių stabų? Atsakyk patsai.

Vienas vokiečių rašytojas, Robert Maeder, teisingai pastebi, kad trys ketvirtys visų blogybių, kurios pasauly daros, įvyksta iš baikštumo. Ir kas keista, kad tas baikštumas yra katalikų liga! Ja serga susirinkimuose, fabrikuose, biuruose, štoruose, privačiuose namuose ir pasikalbėjimuose.

Nėra jokio žydiško baikštumo, nėra jokio protestantiško baikštumo, nėra jokio laisvama-

niško, kapitalistų, socialistų baikštumo. Yra tik vienas katalikiškas baikštumas.

Ir delko katalikų pasauly yra tiek daug baikštumo? Gi delto, kaip rašo tas pats vokiečys, kad yra dingusios savos jėgos sąmonė, kad yra pašlijęs įsitikinimas viena išganinga ir viską nuveikiančia katalikiška tiesa, ir būtinu katalikų tikėjimo reikalingumu, įsitikinimas, kad ateitis bus katalikiška arba nekatalikiška... Mums reikia trijų dalykų: *pasitikėjimo Dievu, pasitikėjimo Rymu, pasitikėjimo savimi.* Mums reikia nusižeminimu ir tikėjimu paremto katalikiško išdidumo — ambicijos; jame rasime vaistą prieš katalikiškąjį baikštumą.

Taigi daugiau drąsos! Teplevėsuoja mūsų vėliavos! Dievas mums davė tiesią nugarą. Nelenkti jos! Dievas mums davė atvirą kaktą. Neslėpti jos! Dievas mums davė savas kojas. Stovėti ant jų! Dievas mums davė savas lūpas. Kalbėti!.. Teneesie tarp mūsų nė apsileidėlių nė parsidavėlių!

K-O-N-K-U-R-S-A-S.

Šiuo atkartotinai skelbiu jaunosioms Vytės konkursą. Kviečiamos visos Vytės jame dalyvauti. Kuri parašys — angliškai ar lietuviškai geriausią rašinėlį — kompoziciją *gaus nuo Dvasios Vado labai gražų — auksinį rožančių dovanų.* Rašinėlyje prašoma žodžiais nupiešti jaunosios Vytės paveikslą — portretą trumpai nurodant: 1° žymes, dvasios bruožus, kurie privalo ją dabinti; 2° ydas ar silpnybes, kurių ji privalo vengti.

Rašinėlis reikia prisiųsti veikiausia ligi Naujų Metų, tai yra ligi sausio 1 d., 1925 metų. Atsakymus prašau siųsti "Vyties" adresu pažymint *Dvasios Vadui.* Konkurso rezultatai bus paskelbti organe.

Dauguma moterų — mįslės, kurios tol yra mums įdomios, kol mes jų neatspėjam. **Rousseau.**

Užgesinkite žmoguje tikėjimo žibintą ir jo sieloj įsiviešpataus nakties glūduma. **Lamartinas.**

Net tobuliausio ir blaiviausio žmogaus gyvenime kartais esama labai ilgų sapnų ir svajonių. **E. Ožeškienė.**

Aukštos vietos panėši į uolų viršūnes: jas pasiekia ar arai, ar šliužai. **Boastas.**

Kauke pridengta meilė panaši į pelenuose rusančią ugnį. **Goldoni.**

Pirmas meilės pažymis: pas vyrą nedrąsumas, pas moterį — drąsumas. **V. Hugo.**

Pastabos ir Apžvalga.

— *Vajus.* Atsiziūrint į N. A. ir Chicagos apskričių nutarimus ir reikalavimus, Centro Valdyba Vyčių Vajų paskelbė nuo 1925 m. sausio 1 d. iki vasario 28 (imtinai). Šis laikas pasirodė patogiausias.

Laikas stot į darbą!

— *Dėkoja.* L. K. Jaunimo "Pavasario" Sąjunga per valdžios oficiozą "Lietuvą" siunčia nuoširdžią padėką L. Vyčių Chicago apskričiai už 50 dol. auką, kurią Pavasarininkai panaudojo savo šių metų didžiojo kongreso (Šiauliuose) reikalams.

— *Pennsylvanijos jaunimas stoja po Vyčių vėliava.* Iki šiol Pennsylvanijos jaunimas buvo labiausia atsilikęs nuo organizuoto veikimo. Apskritai, niūri gamta, sunkūs požeminiai darbai ten visus lietuvius įvarė į sustingimą ir jie daug lėčiau dalyvauja visuomenės judėjime.

Dabar Dvasios Vadas praneša smagių žinių. New Philadelphioj susiorganizavo Vyčių kuopa. Iškart susirašė 102 jaunuoliai ir jaunuolės įmokėdami įstojimo mokesčius. Minersvillėj, Pa. taip pat prasideda. Vyčių judėjimas pamažu apims ir kitas kolonijas.

— *Naujai įregistruotos kuopos.* Centro Valdyba šiomis dienomis įregistravo 112 kuopą Chicago, Ill. (šv. Kazimiero vienuolyno apylinkėj) ir 113-tą Linden, N. J.

— *Jubiliantas.* Kun. Juozas Valantiejus, Waterburio lietuvių šv. Juozapo par. klebonas, š. m. lapkričio mėnesy sulaukė dešimt metų kunigavimo sukaktuvių. Jubiliantas retų ypatybių asmuo: aukšto mokslo, didelės inteligencijos, da didesnio mandagumo ir darbingumo. Jo pastangomis Waterburio jaunimas — Vyčiai — šiandien džiaugiasi nuosavu namu, kur auklėja savo kūno ir dvasios kultūrą. Užtai Waterbury sudaro lietuvių tvirtovę, kurios nė mūsų pesimistai-apatikai, nė anglo-saksų asimiliacija neįstengs sutriuškinti. Ilgiausių metų didžiam tėvynainiui!

— *"Merikontų" "kultūra" Lietuvoj.* Amerikiečiai lietuviai tur už ką pasakyt karčių teisybės žodžių Tėvynės lietuviams. Bet kartais jie ir mums atsuka rykštės skaudųjį galą.

Šiuo tarpu teks kalbėt apie "merikontų" "kultūrą", kurią jie rodo Lietuvoj. Merikontu vadinamas pasipūtęs tautietis, pabuvęs Amerikoje, sugrįžęs Lietuvon pasirodyt prieš saviškius, kad, štai, jis išvažiavęs prastas, vargšas, o dabar, štai, ir juodas žiponas, ir "dziegorius" jį puošia.

Visokių „merikontų“ grįžta į Lietuvą. 1920 metų rudenį teko sutikt Kaune vieną „merikontą“, kurs Brooklynne dirbo prie ugnagesių kamos — kūrendavo „inžiną“, o Kaune asmenims ir įvairiose įstaigose prisistatinėdavo inžinierium. Kasdien jis būdavo gerokai nusišnapsavęs, bet unaro nepamesdavo.

1923 metų pavasary vienas chicagietis parvažiavo į Lietuvą organizuot skerdyklas (stokijardas). Nežinodamas, kaip, ką pradėt, jis sekiodavo įžymesnius veikėjus, kaip A. Smetoną, įsisegdavo jiems į skvernus ar apykaklę ir prašydavo padėt įsteigt skerdyklas siūlydamas tai čebatus, tai skriblių „užfundyt.“

Galima būt šimtus keistų atsitikimų prirašytų iš „merikontų“ elgesio restauracijose, susirinkimuose, savitarpiniuose pasišnekėjimuose ir tam panašiai.

Bet šių metų įvykiai pranešė visus kitus „merikontų“ žygius Lietuvoj. Vienas parvažiavęs į tēviškę sunaikino kryžių, stovintį kieme, kad pirtį pasikūrianti. Dabar laikraščiai praneša apie kitą laisvamanių didvyri, matyt, Sliupo, ar „Keleivio“ bei „Šakės-Kardo“ auklėtini. Juomi yra Mykolas Abraška, kuris š. m. vasario 12 dieną per Alfonso Misevičiaus šliūbą nuvyko Apytalaukio bažnyčion. Buvo tamsoka. Mykolas Abraška, tuomi pasinaudodamas, nuėjo pas kryžių ir priteršė švęstą vandenį. Zmonės pastebėjo. Pranešė klebonui. Surašyta protokolas ir Apygardos teismas minėtąjį „merikontą“ nu teisė keturiems metams sunkių darbų kalėjimā.

Džiaugkitės, laisvamaniai, susilaukę naujo „mūčelninko.“ Jūsų mokslo, jūsų pastangų vaisiai pradeda pasireikšt.

Del šitų išmatų tenka visiems Amerikos lietuviams kęsti gėdą.

Geistina, kad žinantieji Mykolą Abrašką paiformuotų visuomenę, prie kokių grupių jis priklausė, kokiais raštais mito, žodžiu, kas atėmė paskutinį padorūmą jausmą.

— *Kas kaltas?* Kun. Dr. F. Kemėšis ir Pr. Virakas, žinomi visuomenės darbuotojai, parvažiavę į Lietuvą labai susirūpinę amerikiečių lietuvių likimu ir gražiai moko amerikiečius, kaip išlikt gyvais patriotais. Ir čia gyvendami jie energingai reagavo į visus lietuvių pavojus.

Pranas Virakas „Lietuvos“ Nr. 244 kaltina amerikiečių laikraščius už įvedimą anglų kalbos skyrių. Tie skyriai užpildomi menkais raštais. Tačiau *„visas blogumas tame, kad be reikalo lietuvių pinigais leidžiama spauda dirba lietuvių ištautinimo darbą.“* *„Lietuviškiems laikraščiams*

angliški skyriai yra įvesti ir palaikomi greičiausia nutautėlių lietuvių ir palaikomi del redaktorių apsileidimo ar nesusipratimo.“

Tik jau. Jei „Vyty“ anglų kalbos skyrius būt įvestas del redaktoriaus apsileidimo ar nesusipratimo, tai jis iš „Vyčio“ tuoj išnyktų. Priežastys yra kiek gilesnės ir platesnės. Anglų kalbos skyrių „Vytin“ nutarė įvest pats Vyčių Seimas 1923 metais Springfield, Ill., kuriame dalyvavo kun. Dr. F. Kemėšis ir daug kitų Amerikos lietuvių visuomenės vadų ir darbuotojų. Dabartinio redaktoriaus da nē Amerikoje nebuvo. Tai padaryta atsižiūrint jaunimo „labo“. Tenka pastebēt, kad anglų kalbos bažnyčiose, laikraščiuose, susirinkimuose pirmiausia reikalauja patys ateiviai ir jie atkakliausia gina jos teises, o ne čia gimę ar augę. Ypač nemyli Lietuvos ir lietuvių sugrįžę iš Lietuvos, perėję ten valdininkų dresyruotę, patyrę jų mandagumo, patyrę, kaip žiūri Lietuvoj į amerikiečius ir kiek įkainuoja jų pastangas Lietuvai.

Tai kas gi galų gale kaltas?

Kol iš pačios tėvynės neateis naujų gaivinamųjų spindulių, kol pati tėvynė nepririš amerikiečių prie savęs dūšia ir kūnu, — tol mūsų visos kalbos, nugąstavimai bus bergždi ir padėties nepataisys.

— *Krikščioniškoji valdžia, nekrikščioniški valdininkai.* Lietuvos Seime didžiūmą-sudaro katalikai atstovai. Bet įvairiose valdžios vietose sėdi valdininkai, kurie priešingi katalikystei ir katalikų valdžiai. Šitie valdininkai tarnauja negražiai, kad padarius žmonėse didesnio nepasitenkinimo, kurį jie gudriai nukreipia prieš vyriausybę ir prieš Seimą. „Kol bus krikščionių valdžia — geriau nebus“ — sako jie žmonėms. Rašančiam tekdavo gyvai girdēt da aršesnių dalykų. Yra Lietuvoj valdininkų, užimančių gan atsakomingas vietas, kurie laukia tik pagerėjimo dalykų Rusijoje ir trauks jie ten tinkamai progai pasitaikius. Lietuva jiems nepatinka delto, kad ji maža ir kad katalikiška.

Ar galima tad laukti, kad tokie valdininkai tinkamai tarnautų kraštui. Del jų tai ir ne vienam amerikiečiui koku pasidarė gyvent Lietuvoj. Šitą faktą tvirtina žinomas visuomenės veikėjas kun. prof. Pr. Būčys, Lietuvos universiteto rektorius. Vyriausybės oficioze „Lietuvoj“ yra įdėtas amerikiečiams įdomus Studento pas kun. prof. Pr. Būčį interview. Į paklausimą, kodėl amerikiečiai lietuviai nepasitenkinę Lietuva, profesorius taip atsakęs:

„Jie nepasitenkinę del netyčia ir tyčia daromų blogumų, už kuriuos kalti mūsų administracijos, ypač savivaldybių valdininkai.“

Tų valdininkų dauguma yra viešai ar slapta istoję į opozicijos partijas, tik mažuma tepriklauso partojoms, turinčioms daugumą Seime. Nėra nė mažiausios abejonės, kad mūs opoziciniai valdininkai dažnai tyčia skaudina piliečiams rinkikams, norėdami juos nubausti už netokio Seimo išrinkimą, kokio valdininkai norėtų."

Toliau profesorius papasakojo savo kailiu patirtus atsitikimus, kurie jam asmeniai visai be reikalo padarę nemalonumų ir piniginių nuostolių. Vis tai iš priežasties tų valdininkų, kurie priešingai nusistatę krikščioniškai valdžiai. Ką tuomet kalbėt apie nuoskaudas kitų piliečių—amerikiečių ir neamerikiečių.

Ar ilgai taip bus? Tur būt, ne. Priauga tikinčios, krikščioniškos inteligentijos. Ji bus ne bernas-samdinys, kurs gaspadoriui nematant šposus daro, o tikras sūnus, krašto ištikimas pilietis, sąžiningai einantis pareigas.

— *Vilnijos lietuvių kovotojai.* Lietuvos vyriausybės organe "Lietuva" Gozdava Daubaras plačiai rašo apie Tautų Sąjungą ir Lenkijos pavergtas tautas. Nors Tautų Sąjunga skelbiasi teisybės palaikytoja, pavergtų tautų gynėja bei globėja, tačiau iš jos darbų visai kas kita pasirodo. Ji užtaria galinguosius, o į skriaudžiamuosius žiūri tik pažeminančiai. Aprašydamas visą tą pavergtų tautų atstovų galgotą Tautų Sąjungoj Gozdava Daubaras duoda charakteringą vaizdą apie pačius pavergtų tautų atstovus — ukrainiečius, gudus, lietuvius ir k. Rašo:

"Bet mano didžiausią dėmesį kreipė Vilnijos lietuvių delegacijos vadas — senas, petingas, žilas ilgais ūsais ūkininkas, su aiškiomis kardo žymėmis veide — blogai užgijusiais rumbais.

Viešpatie mano, mūsų, ilgaušis dzūkas — Ženevoje! Delegacijos, kurioje dalyvauja keletas inteligentų, vadas! Net neišmaniau, kaip su juo kalbą pradėjus...

— Tėvai, — sakau, — ką manai?

— Aš manau taip, kaip ir jūs visi turite manyti: Vilnius turi būti Lietuvos sostinė.

— O kaip ją gausi, kad neduoda?

— Jei veltui duotų — nė neimčiau. — Staiga jo veidas pasidarė rūstus, raukšlės susitraukė į kempynę, rumbas nuo kardo paraudonavo, tarytum, siurbėlė, kraujo prisitraukusi, išsipūtė.

— Vilniaus nieks neatvaduos be mūsų, tarė rūščiu balsu. — Nei Kauno valdžia, nei Tautų Sąjunga!

Ir nupasakoja jisai man, kad Kaunas esąs per daug teorijoj paskendęs, o jiems, Vilnijos kovotojams, nesą kada į samprotavimus leistis. Jie esą kovai pasiruošę, ir jiems nesą ko rizikuoti. Blogiau visvien nebūsią. Nelaimės kartą, laimės kitą. Išgars senius, užaugs vaikai, o mirti visvien reikia."

Matot, Kaune daugiausia energijos aikvoja ma partiniuose ginčiuose. Ginčijamasi, ar šventadienius švest ir ramybės dienomis paverst, ar turgų daryt. Tuo tarpu Vilnijoje eina kruvina kova už lietuvių teises.

Išėivija tur kolabiausia susidomėt vilniečių padėtimi ir remt sunkioj bei garbingoj kovoj už lietuvių.

—x—

"Knygnešys."

Vienas garbingiausių mūs naujosios istorijos įvykių, tai kova dėl spaudos atgavimo, sykiu gi ir kova dėl mūs kultūros, tradicijų, tautos dvasios išlaikymo. Šios kovos faktai, įvykiai nieku būdu neprivalo istorijai žlugti.

Tačiau slenka metai po metų ir tos kovos, tos mūs naujųjų laikų epopejos dalyviai vienas po kito žengia kapuosna, nusinešdami sykiu su savim ir taip brangią mūsų istorijai tos kovos savo atsiminimų medžiagą. Tą medžiagą nuo žlugimo, nuo amžino užmiršimo tegalima apsaugoti tik surinkus iš dalyvių ar jų pažįstamųjų, giminių ir tt. asmeniškų tų dalyvių atsiminimus, užrašus bei pasakojimus ir visa tai išspausdinus. Ir niekas juk negalėtų suteikti taip charakteringos tai kovai, tiems laikams medžiagos, kaip knygnešiai ir tie, kurie turėjo su jais šio ar tokio reikalo bei santykių: knygų (spaudinių) platintojai vietose, laikraščių redaktoriai, bendradarbiai bei rašytojai. Teisybė dalis šios medžiagos šen bei ten jau išspausdinta, bet žymi jos dalis dar tūnoja tik minėtų žmonių galvose.

Kad ir likusioji ši taip brangi mums atsiminimų medžiaga būtų surinkta ir išspausdinta, taipo susitarta su "Švyturio" Bendrove, kuri apsiima tuos atsiminimus išleisti.

Todel kreipiuos į *visus buvusius knygnešius, spaudos draudimo laiku knygų ir šiaip spaudinių platintojus* (taip vadinamus liaudies švietėjus) bei *turėjusius su knygnešiais ir švietėjais reikalų ir laikraščių bei knygų leidėjus, redaktorius bei bendradarbius*, prašydamas juos visus atsiųsti man iš kalbamos kovos savo atsiminimų. Kadangi tarp minėtų dalyvių yra nemaža žmonių pasenusių, paliegusių, kurie jau nebegali patys rašyti, arba tiesiog nemėgstančių rašyti ar kitos priežasties dėliai nerašančių, todėl kitų prašyčiau tų žmonių atsiminimų surašyti ir man atsiųsti.

Atsiminimus rašant reik pažymėti įvykio metai ir, kiek galint, diena, arba bent mėnesis, o taip pat vietą, įvykių dalyvių vardai ir pavardės, kiek spaudinių gabenta, kuriais keliais, kiek atimta, kokių santykių turėta su rubežiaus sargyba, kokių sandėlių būta vienoj ir kitoj sienos pusėj, kokių ypatingų atsitikimų, nuotikių būta ir tt., žodžiu sakant, kad būtų *kuo daugiausia faktų*.

Taip pat svarbu nurodyti, kur ir kada apie kalbamąjį įvykį buvo rašyta.

Knygos bus pavadintos "Knygnešys" arba panašiai. Raštai bus tinkamai susistematuoti. Be to, tos atsiminimų knygos bus papuoštos dalyvių fotografijomis ar šiaip atvaizdais, o taip pat ir tų trobų ar vietų atvaizdais, kur kas nors svarbesnio atsitiko (tų namų ar vietų, kur būdavo slaptų susirinkimų, knygų sandėlių, įžymėnių kratų, suėmimų ir tt.). Todėl labai svarbu parinkti ir atsiųsti ir tinkamų fotografijų bei atvaizdų.

Jei del kokių nors priežasčių tie atsiminimai skyrium knygoje nebūtų išspausdinti, tai bus su naudoti šiaip kuriuose nors leidiniuose arba autoriui norint, bus sugražinti atgal.

Rankraščiai turi būti parašyti vienoj lapo pusėj, kitą paliekant visai tuščią. Fotografijos bei piešiniai turi būti ryškūs, gerai padaryti, kad galima būtų iš jų klišės gaminti. Fotografijos, jas atsiuntusiems norint, bus gražintos atgal. Tačiau likusios "Knygnešio" Redakcijoje bus atiduotos į prof. kan. J. Tumo organizuojamą prie Švietimo Ministerijos Kultūros Muzėjų.

Rankraščiai reikale galės būti taisomi ir trumpinami.

Už tinkamus spaudai rankraščius ir fotografijas bei piešinius pareikalavus bus atlyginta. Tačiau atlyginta bus tik knygoms iš spaudos išėjus.

Rankraščius ir atvaizdus prašome siųsti šiuo adresu: *Majorui P. Ruseckui, Duonelaičio 15, Kaunas.*

Su tikra pagarba

Majoras P. Ruseckas.

DOMEI MUZIKALAUŠ LIETUVIŲ JAUNIMO AMERIKOJE.

Klaipėdos Konservatorija.

Klaipėdoj yra įsteigta aukštoji muzikos mokykla. Ją įsteigė Didžiosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto valdžia, kad duoti progos Lietuvos jaunimui pakilti muzikoj ir sukurti Lietuvos simfonijos orkestrą.

Prie Konservatorijos įsteigta 72 mokiniams stipendijos tokiam pavidale: laike penkerių metų mokinyš dykai gauna mokslą, valgį, butą ir kūrą.

Po penkių metų mokinyš lieka liuosas, įstaiagai nieko neskolingas ir gauna atatinkamą savo gabumams vietą Lietuvoj (operoje, simfonijos orkestruose, konservatorijų, arba gimnazijų mokytojais ir tt.).

Į tą naują Klaipėdos įstaigą suplaukė iš visos Lietuvos gambiausis jaunimas.

Šiuomi pranešama *Lietuvos jaunimui Amerikoje*, kad norintieji pasiekti aukštąjį muzikos mokslą nuo Naujų Metų gali gauti prie Klaipėdos Konservatorijos stipendijas. Tuo tarpu vietų bus tiktai *Smuikininkams ir Violončelistams*. Stojant į Klaipėdos Konservatorijos bendrabūtį reikia turėti:

1) gerą pradžią muzikoje (smuikams bent 5 pozicijas), 2) ne daugiau 20 metų, 3) pirmais metais 400 litų įsigijimui instrumento, 4) per visą penkių metų laiką savo rūbus ir avalinę, 6) nuo žinomo ir turinčio savo turtą patikrinimą (garantiją), kad kandidatas darbštus ir rimtai nori 5 metus mokintis muzikos.

Auklėtiniai nuo karo prievolės paliuosuojami.

Konservatorijos bendrabučiuvi yra pavestas Paupių dvaras (prie pat Klaipėdos) patogiai įtaisytas, kur mokiniai sveikai ir rimtai gali muzikoj darbuotis. Duodamas geras valgis, tvarka — rimta ir ne per kieta.

Auklėtiniai mokina 19 profesorių specialistų tam tyčia iš vidurinės Europos pakviestų.

Norintieji Klaipėdon vykti gaus smulkesnių žinių. Kreiptis: *Klaipėdos Konservatorija, Klaipėda, Lithuania.*

Konservatorijos Vedėjas: *Stasys Šimkus.*

Klaipėda, spalio 26 d., 1924.

Kas nieko nemyli, tas yra kūnas be sielos. **Buastas.**

Kentėjimas — pirmas dalykas, kurio reikia mokytis ir kuris paskiau bus visų reikalingiausias. **J. J. Rousseau.**

Meilė nušviečia gyvenimo prozą šviesa, kurią ji meta į praeitį; ji skaidrina ateitį šviesa, kurią meta pirmyn. Kartais skausmas tik stipriau suriša vyrą ir žmoną. Nieks neišvysto taip simpatijos, kaip sielvartas. "Kas purto liūdesio medį, tas dažnai sėja džiaugsmo sėklas," — sako rytų patarlė. **S. Smails.**

Visų žemės perversmų priežastim buvo ugnis, visų didžiųjų žmonių perversmų priežastim esti meilė.

Eskiras.

Kas daugel mylėjo, tas daugel kentėjo,
Tas, vyrų išaugęs, nelinksta nuo vėjo;
Kančia — tai didvyrių mokykla. **Maironis.**

Naktis žib' tūkstančiais akių,
Diena gi vieną tur;
Bet saulės nēr, ir va gamtoj
Viena tamsa visur...

Prots žiba tūkstančiais akių,
O meilė vieną tur;
Bet meilės nēr, gyvybė gest'
Ir nejauku visur.

(Iš Bourdillon'o) **A. Jakštas.**

Iš Lietuvos.

Klaipėdos rinkimai. Pastaruoju metu Klaipėdos krašto ir Didžiosios Lietuvos spauda daug rašo apie rinkimus atstovų į Lietuvos Seimą. Tenka pastebėti, kad ypač mūsų socialistinės bei liaudininkų partijos tą klausimą kelia, atsižvelgdamos daugiau į savo partijos reikalus, o ne į visos valstybės gerovę. Mat, kairieji mūsų Seimo atstovai tikisi, anot "Ryto", gauti Klaipėdos Krašto atstovuose sau draugų ir tokiu būdu perimti iš krikščioniškųjų partijų Lietuvos valdžią. Visiems reiktų atmint, kad Klaipėdos rinkimai tegali būt vykdomi sulig vadinamosios "Klaipėdos sutarties", kuria einant didžiosios valstybės atidavė Lietuvai nuo senai iš jos atskirtąjį Klaipėdos Kraštą. Visi perdėti "rūpesčiai" Klaipėdos rinkimais yra dažniausiai noras sukelti žmones prieš dabartinę vyriausybę.

"V."

— **Seimas.** Seime valstiečiai liaudininkai, socialdemokratų su jiems pritariančiais žydų atstovais daug brangaus laiko gaišina savo visokiais užklausimais. Rimto valstybinio darbo nedirbdami, bent kitiems netrukdytų ramiai darbuotis. Ne veltui liaudininkai per šiuos savivaldybių rinkimus pralaimėjo. Mūsų liaudyje pastebimas sąmoningas skyrimas daug kalbančių ir dar daugiau žadančių socialistinių liaudininkų partijų nuo ramiai triūsiausių krikščionių atstovų. Garbė liaudžiai už tai!

"V."

— **Lietuva daugiau parduoda negu perka.** Lietuvos prekybinis balansas (apsiskaitymas) rugsėjo mėn. siekė 34,925,500 lit., iš kurių 19,100,200 lit. tenka eksportui (išvežimui) ir 15,825,500 lit. importui (įvežimui). Tuo būdu prekybiniam balanse gaunama 4,174,900 lit. arba 20,7% pliusas.

Lietuvos užsienio prekyba per pirmus šių metų 9 mėn. siekė 337,387,400 lit., iš kurių 188,192,300 lit. tenka eksportui ir 149,195,100 lit. — importui. Reiškia, išvežimas praneša įvežimą 38,997,200 lit. arba 26,1% — t. y. Lietuva daugiau parduoda negu perka, kaip kiekvienas geras šeimininkas privalo daryti.

"T."

— **Nedarbas Klaipėdoj.** Pastaruoju metu dėl darbų sumažėjimo miško pramonės srity ir laukų darbų pabaigos, Klaipėdos bedarbių skaičius žymiai padidėjo ir siekia netoli 2000. Klaipėdos krašto Direktorija per Vyr. Įgaliotinį Klaipėdos kraštui p. Budrį kreipėsi į Finansų Ministeriją, prašydama finansinės pagalbos ir drauge paremdama ir Klaipėdos Magistrato prašymą dėl vieno milijono litų paskolos.

— **"Švyturio" spaustuvėje.** "Švyturio" B-vės spaustuvė veikia nuo š. m. liepos mėnesio. Pastatyta 4 didelės mašinos, iš kurių viena naujausios 1924 sistemos su automatišku leidėju ir viena maža mašinėlė. Taip pat statoma nauja didelė dailiesiems darbams ofset spaustos mašina. Po savaitės bus pargabenta dar 4 mašinos. Dabar spaustuvėje dirba drauge su rišykla 45 žmonės, iš kurių 15 dirba tik rinkykloje. Veikia taip pat ir stereotipija. Neužilgo pradės veikti ir cinkografija, nes visi reikiamieji cinkografijai dalykai jau pargabenti ir tik laukiama specialisto cinkografo. Per praėjusius tris mėnesius spaustuvė išspausdino 12 įvairaus turinio knygų, gi dabar darbe esama dar 14 knygų. Spaustuvės namai išoriniu atžvilgiu baigti, tik dar nebaigtas fligelis kontoroms, kuris bus užbaigtas ateinantį pavasarį. Du aukštai, kuriuose patalpinta rinkykla, mašinos, rišykla ir stereotipija, visai baigti; trečiasis ir ketvirtasis aukštai, kuriuose bus įtaisyti kambariai tarnautojams, manoma baigti pavasarį. Kaip matyti, "Švyturio" B-vė mano savo tarnautojus ir butais aprūpinti, kas ypatingai svarbu šių dienų gyvenime. Taip pat rūpinamasi ir tarnautojų sa-

nitarija: tariamasi su gydytoju, į kurį galės kreiptis susirgusieji darbininkai nemokamai "L."

— **Universiteto choras.** Pasirodo, kad neveltui pernai buvo pakeltas klausimas apie Universiteto choro organizavimą. Pakvietus šiemet vedėją ir paraginus studentus dainininkus, netrukus susirašė į chorą 123 asmens. Balsais skirstosi taip: 38 sopranai, 21 altas, 30 tenorų ir 34 basai. Kadangi dar porą pamokų bus priiminėjami nauji dainininkai, tad galima tikėtis, jog dainininkų skaičius pasieks 150. Dabar mokomasi giedojimo teorijos. Pamokos yra vedamos gyvai, įdomiai ir pažangiai, todėl dainininkai gana noriai jas lanko. Išėjus giedojimo teoriją, bus kolokviumai, todėl galutinai į chorą pateks tik gerai mokąs gaidas. Visa tai padės chorui tobulai lavintis.

Universiteto chorai be dainos meno kėlimo turi dar ir kitų gerų pusių: tai vienintelis iki šiol studentų susibūrimas, kur susisapiečia visokių pažiųrų ir tautybių žmonės, choro pamokos — tai poilsio valanda po visokių tarnybų ir sunkaus protinio darbo paskaitose.

"L."

— **Malonus reiškinys.** Naujokų šiemetinis ėmimas vi-soje Lietuvoje baigiasi. Iš Ėmimo Komisijų turime žinių, kad visur stoja visi naujokai, išskyrus kai kuriuose miestuose keleto žydelių. Jokių susižeidimų ir pasigadinimų, kuriuos taip plačiai darydavo prie rusų, dabar nedaro; atvirksčiai, kai kurie net slepia savo kūno nedateklus, kad tik būtų priimti ir tinkami patarnauti savo šaliai; stoja linksmi, geru ūpu, triukšmų nekelią; kūno atžvilgiu visi sveiki, kaip ažuolai, vikrūs; įkyrių prašymų atleisti kaip nors nuo tarnybos mažai. Apskritai, visur matyti noras ir supratimas patarnauti savo šaliai, išmokti karo amato ir dalyvauti šalies gynime, kai reikės.

Valio, mūsų naujokai!

"Tr."

— **Alytus.** Čia įvykęs visuotinas lenkiškai kalbančių prad. mokykl. tėvų susirinkimas nutarė esančią lenkišką mokyklą prijungti prie lietuvių (kuri taps keturių komplektų). Prijungimo priežastis — didelis vaikų sumažėjimas ir nepasitenkinimas tėvų tuo, kad jų vaikai permažai išmokdavo lietuvių kalbos.

"L. Ž."

— **Švietimo statistika.** Centralinio Statistikos biūro žiniomis, daugiausia analfabetų Lietuvoj yra Trakų ir Kretingos apskrityse, būtent: 55,3% ir 51,7% visų gyventojų, o raštingų — Kauno mieste ir Biržų-Pasvalio apskrity, būtent 67,9% ir 67,5%. Mažiausias analfabetų skaičius yra piliečių tarpe, turinčių 20—29 m. am. žiaus, būtent: 20,4%, o daugiausia — turinčių 60 m. ir daugiau, būtent: 57,5%. Iš Lietuvos piliečių raštingumas daugiausia išsiplėtęs latvių tarpe (67,1%) ir mažiausia rusų tarpe (30,5%).

—X—

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS.

— **Grasinimas už lenkų mokyklų nelankymą.** Geisieniai, Breslavės apskr. Šiemet čia buvo atsikėlusį neprąšyta viešnia, kuri ne tik lietuviškai nemokėjo, bet neką galima buvo suprasti ją ir lenkiškai kalbant. Neradusi pastatyto rūmo keliais kambariais persikraustė į Medeišių kaimą. Ten rašinėjo vaikus, gąsdindama pabaudomis net po 20 auksinų nuo kiekvieno vaiko už praleistą dieną, bet vistiek žmonės nenori leisti savo vaikų į sveitimą mokyklą, juo labiau, kad visi kalba, jog dabar leistos ir lietuviškos mokyklos. Kai pradėjo pabaudomis gązdinti, tai moterėlės dar labiau ėmė šiaušti. Sako, nors ir toliau, bet vis tiek leisime savo vaikus į Čižiūnus, kur yra lietuviška mokykla. Tik sunku esti žiema, kad kelius sniegas užpusto ir dideli šalčiai esti.

Gyventojai pasiuntė prašymą inspektoriui, prašydami leisti įsteigti savo lietuvišką mokyklą, bet atsakymo vis dar nėra. Taigi žadėta buvo laisvė ir lietuvių kal-

bai, bet vieton tos laisvės lenkai naujas pabaudas ant lietuvių sprando krauna. (E).

— Yra lenkų mokykla... Vilniaus "Rytas" į savo VIII-ji prašymą leisti atidaryti Seinuose pradedamąją mokyklą lietuvių dėstomąja kalba, šiomis dienomis gavo iš mokyklų inspektoriaus atsakymą, jog tokia mokykla negalinti būti leista. Seinuose jau esanti lenkų pradedamoji mokykla, kur lietuviai gali leisti savo vaikus. (E).

— "Ryto" skyriai. Švenčionys. "Rytui" pasisekė įkurti keletas skyrių, būtent: 1) Strunaitis, 2) Tverėčiuj, 3) Adutiškis, 4) Kaltinėnuose, 5) Vašiūnuose ir 6) Pašumenė.

Iš sodžių ateina žinių, kad daug kur Švenčionių inspektoriaus mėgino sprauti lenkes mokytojas, kurios buvo porą žodžių lietuviškai pramokusios, bet sodiečiai

tėvai be atodairos išvaro valdžios atsiųstas mokytojas ir mokytojus, kurie nemoka lietuviškai. Taip atsitiko Dotenėnų sodžiuj, keliose vietose Tverėčiaus parapijoj ir apie Adutiškį. Žinoma, lenkai išvažiavo, nes vietinių gyventojų nusistatymas prieš juos labai griežtas. (E).

— Lietuvių gimnazija. Švenčionys. Po pernykščio sutrukdyto vėl atgijo lietuvių gimnazija ir darbas eina sparčiai.

Žinoma, vietos puslenkiai kreivai žiūri į lietuvių mokyklą ir kur gali pakiša koją. Taip, geležinkelio ponaui buvo pradėję daryti lietuvių mokiniams pasunkinimų, palyginus su lenkais. Mat, iš Švenčionėlių kas dien eina moksleivių vagonas į Švenčionis ir po pamokų mokiniai grįžta į Švenčionėlius. Tai šiemet norėta trukdyti lietuviams važinėjimas, tačiau tuo tarpu laimingai pasibaigė. (E).

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL. Iš Lietuvos Vyčių Chicagos Apskričio kuopų atstovų mėnesinio susirinkimo. Šis susirinkimas įvyko lapkričio 9 d., 2 val. po pietų, Aušros Vartų par. salėj. Nežiūrint, kad susirinkimas buvo silpnokai pagarsintas, vis tik delegatų dalyvavo virš 30. Delegatų rėbuvo iš 8, 14, 35 kuopų.

Ėjo keletas raportų iš įvairių apskričio sričių. St. Šimulis pranešė, kad daržas (National Grove) yra paimtas del dviejų apskričio pikninkų, rengiamų sekančią vasarą.

Pr. Paliulis ir Pr. Savickas išdavė raportą iš L. V. Chicagos apskričio Beisbolo Lygos darbuotės. Žaidimų sezonas jau pasibaigė. Išdalinimui dovanų ir beisbolininkų pagerbimui rengiamas vakaras š. m. lapkričio 13 d. Nusako, kurios kuopų kamandos pirmenybes laimėjo ir tt.

Toliau komisija praneša, kokiomis sąlygomis galima įgyt daržas del L. V. Chicagos apskričio Beisbolo Lygos. Komisijai palikta toliau darbuotis del ištyrinėjimo sąlygų ir pasinaudojant kai kurių tautiečių palankumu daržą įgyti.

Del dainininko J. Ramanausko koncerto, rengiamo š. m. gruodžio 21-ąją d. šv. Jurgio par. salėj, komisija pranešė, kad viskas eina tvarkingai ir pasitikima gerų pasekmių.

Labai plačiai kalbėta del apskričio choro. Choras pastaruoju laiku pradėjo augti nariais, pakilo ūpas, užsibrėžta plati programa. Pradėta mokintis klasinis lietuvių kūrinys — kantata "Broliai" (muz. Č. Sasnausko, žodžiai kun. M. Gustaičio). Šį kūrinį manoma pastatyt bent keletą kartų, arba net visose lietuvių kolonijose Chicagoj ir apie Chicagą. Choras neseniai išrinko valdybą, į kurią įėjo pasišventę asmenys: pirmin. — Elena Jovaišaitė, raštin. p-lė Pėstininkaitė. Choro vedėju bus žinomas muzikas-komp. A. Pocius. Choras iki šiol buvo "autonominė" apskričio dalis. Gyvavo savarankiai. Turėjo savo išdą, pats garsindavosi, pats svetaines samdydavo. Žodžiu sakant, savarankiai kovojo už būvį. Tai nėjo jam į sveikatą. Išdas visuomet buvo tuščias, choristams ir chorvedžiui šalip pasiruošimo išpildyt programą, tekdavo sukt galvas del technikinės vakarų pusės, tekdavo patiems bėgiot, gaisint laiką ir energiją.

Kad pastačius chorą ant tvirto moralio ir medžiaginio pamato, kilo sumanymai chorą paimt į apskričio priėžiūrą. Meno pusę palikt išimtinai chorvedžio ir choristų reikalui, o medžiaginę pusę paimt apskričio "globon". Tuo tikslu išrinkta komisija iš J. Mickeliūno, Br. Jakaičio ir

B. Balčiūno, kuriai pavesta susitart su chorvedžiu ir choristais del ateities darbuotės.

Vyčių Vajaus klausimu. Matas Zujus, "Vyčio" redaktorius, pranešė, kad L. V. N. Anglijos apskritis pageidauja, kad sekantis Vajus būtų daug ankščiau, negu Centro Valdyba buvo planavus. Kuopų atstovai pareiškia nuomones. Vienbalsiai nutarta, kad Vyčių Vajų patogiausia daryt sausio ir vasario mėnesiuose. Tuo metu yra geriausia proga prieiti jaunimą, daugiausia turima liuso laiko. Delto apskritis ragina Centro Valdybą Vajų pravest nuo 1 d. sausio iki 28 d. vasario.

Sekantis susirinkimas bus priešmetinis. Bus renkama nauja apskričio valdyba. Išnešta pageidavimas, kad kuopos nominuotų tinkamus kandidatus į būsimą apskričio valdybą ir kad pasistengtų kuopų atstovus į apskričio susirinkimus išrinkt nuolatinius. Būdami nuolatiniais atstovais, geriau atliks jiems uždedamas pareigas.

Susirinkimas baigta malda 6 val. vakaro.

Sekantis sus. bus gruodžio 7 d. šv. Petro ir Povilo par. salėj West Pullman, Ill.

Atstovas.

SCHENECTADY, N. Y. L. V. 108-ji kuopa atgija. — Minėtoji kuopa jau buvo pasirėngus akeles užmerkti. Vis tai del kai kurių kuopos valdybos narių netakto. Pereitais metais ši kuopa, ačių gerb. kun. kl. K. Biskaus triūsui, buvo pastatyta ant tvirtų pamatų. Buvo įsteigti vakariniai kursai; kuopa surengė apie 7 vakarus, 3 išvažiavimus, kuo visi buvo patenkinti. Ir kasoj kp. turėjo apie 100 dol. Bet šiemet, nuo kovo mėnesio, kuopa pradėjo nykti. Pinigus (100 dol.) iš kasos visai išaikvojo ir tai tušties reikalams. Tarpe savęs susipyko. Centru pinigų nesiuntė nei į laiškus neatsakinėjo. Protokolų nei mokesčių knygų nerašydavo ir tt.

Pastebėjęs visą tą suirutę gerb. kun. kl. K. Biskaus, š. m. lapkričio 2 d. sušaukė kp. narius, kad sutvarkius ir atgaivinus irstancią kuopą. Tiesa, daugelis atsisakė priklausyti (kurie jautėsi kaltais), kiti net į susirinkimą neatėjo, o vien išstojimo raštelius prisiuntė. Tačiau, nepaisant visos suirutės, lapkričio 2 d. padėjom šiai kuopai naujus pamatus. Išrinkom naują valdybą, sutvarkėm knygas. O kad sustiprinus kasą, lapkričio 29 d. rengiam jaunimui gražų pasilinksminimą. Pilnai tikim, kad nuo šio mėnesio mūsų kuopa plačiais žingsniais žengs pirmyn.

Del organizacijos vardo. Mūsų kuopa kas link iškelto organizacijos vardo pataisos sumanymo, lapkričio

2 d. susirinkime vienbalsiai sutarė remti senąjį vardą — „Lietuvos Vyčiai.“

X.

Redakcijos prierašas. Džiaugiamės 108-tos kuopos atgijimu ir pažymim, kad Centras jau gavo narių sąrašą ir mokesčių.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių Chicagos apskričio Beisbolo Lygos rungtynių sezono užbaigimo vakaras. L. V. Ch. apskričio Beisbolo Lyga šiais metais padarė didelį žingsnį užsibrėžtoje srityje. Visą žaidimų sezoną smarkiai veikė 6 kuopų beisbolo komandos (tymai), būtent: 4, 5, 13, 14, 35 ir 36, apsvilpniai veikė 16 kp. Visai neveikė 8 ir 24 kp. Komandos žaidė-rungtyniavo ne tik savitarpį, bet ir su kitų kolonijų Vyčių ir ne Vyčių komandomis. 13-tos kuopos komanda smarkiai sutrenkė į Homestead'o vartus (per Vyčių Seimą), 4-tos kp. — į Detroit'o, 36-tos kp. — į Westvillės ir tt. Ir visur chicagiečiai išėjo nugalėtojais.

Užbaigimui rungtynių sezono, L. V. Ch. apskričio Beisbolo Lyga iškėlė pokilį. Tai įvyko š. m. lapkričio 13 d. šv. Jurgio par. salėje Chicago, Ill. Dalyvavo gausus būrys beisbolininkų ir svečių, kurių tarpe matėsi gan daug inteligentijos.

Prasidėjo skania ir gausia vakariene. Čia tuoj Beisbolo Lygos pirmininkas Pr. Savickas pristato adv. J. Brenžą, Metropolitan State Banko prezidentą, didelį Vyčių rėmėją, vakaro programos vedėją. Trumpai nusakęs šio vakaro tikslą, vedėjas pristato p-lę Švarliūtę ir p. Z. iš „Kanklių“ choro, kurie, akompanuojant varg. muz. J. Sauriui, gražiai padainuoja. Toliau pristatoma visa eilė kalbėtojų: stud. teisin. Mikas Bagdonas, L. Vyčių organizacijos pirmin., Matas Zujus, „Vyčio“ Red., kun. A. Baltutis, kun. B. Urba, adv. B. Mastauskas, A. L. R. K. Fed. sekretorius, Al. Panavas, L. V. 13 kp. beisbolo komandos šulas-rėmėjas, Tamas Šamis, „Lithuania“ Red., kun. Ig. Albavičius, A. L. R. Kat. Fed. pirmininkas. Visi kalbėtojai reiškė džiaugsmo dėl kilančios katalikų jaunimo pajėgos ir linkėjo ateity per sportą išgarsinti ne tik Vyčių, bet ir lietuvių tautos vardą amerikonų ir kitataučių tarpe.

Dainuoja p-lės Brazaitės duetu. Balsai malonūs, susidainavę.

Sužvilga augšta graži taurė. Tai 13-tos kuopos komandos trofėja už laimėjimus beisbolo rungtynių lauke. St. Pauliukui, 13 kp. metikui (pyčeriui) keliamos gausios ovacijos. Jis atsistoja, išsitiesia visu ūgiu. Vyras, kai žilvitis, krūtinė ir viskas pas jį iš prigimimo sportiška.

Apskričio pirmininkas A. Budris padailindamas žodžiais išdalina apskričio dovanas išlaimėjusioms kuopoms. Dovanos — grynų auksu. Raudoni pinigai gražiai surikiuoti dėžutėse. Pirmoji dovana — 75 dol. tenka 13-tos kuopos komandai, 2-ji — 50 dol. — 36-tos kp., 3-ji — 25 dol. — 5-tos kp. komandai.

5-tos kuopos Vyčiai stato „vodevilį.“ Vaidilos — A. Kaminskas ir Rekus. Pritaria gan gausi orkestra. Kaminskas parodo gan gerą balsą. Iš jo ne tik beisbolininkas, bet ir dainininkas. „Vodevilio“ turinys, tiesa, menkas, bet vis tik įneša įvairumo.

Po programo sekė šokiai.

Dar tenka pastebėti du akyvu dalyku. Ko toliau, to mažesnio pasisekimo šeimyniniuose vakaruose tur programai. Šį kartą tiesiog jis ignoruota. Kalbėtojai „stovrajojosi“, sakė aukštas mintis, liejo gausaus džiaugsmo. Dainininkai ir vaidilos taip pat gražiai buvo pasiruošę. O auditorija ūžia, klega, kvatoja. Prabilo muzika, ūmai kai kurie jaunuoliai ir jaunuolės pašoko „tanciavot.“ Vedėjui prisiėjo suvadinti už stalų.

Kad jaunimas labiau linksta šokt, linksmintis, negu prie kalbų klausymo, vaidinimų sekimo, tai jau visiems žinoma, bet vis tik yra momentai, kad gyvą, neramų temperamentą reiktų valdyt.

Antras. Jau beveik metai atgal teko dalyvaut pa-našiam beisbolininkų pokyly ir tada teko pastebėti pusiau lietuvišką ir anglišką dvasią. Programas tada ėjo „fifty-fifty.“ Šį kartą, išskiriant „vodevilį“, viskas ėjo lietuviškai. Čia augusioj lietuvių jaunuomenėj pasireiškia ambicijos — būt lietuviams. Šita ambicija jau siekia ne vien parapiinės salės sienas, kur lietuvių tur tvirčiausią apsaugą, bet ir toli už jos — rungtynių lauke, kur nežiūrint mišrumo publikos dažnokai suskamba lietuvių kalba (kai kada pagyrimai, o kartais ir keikimai, bet vis tik tautiškai) o beisbolininkų marškiniai visuomet išpuošti K of L raidėmis. Tos raidės, matyt, per marškinius jam slenka į širdis. Tai valio! Tesusisarmatina visi, kurie pradėjo kalbėti apie juodojo kryžiaus statymą prie ištautosių Amerikos lietuvių kapo. Lietuvių tautos į grabą neįvarė nagaikom, retežiais, kalėjimais, nė Sibiru, neįvairys jos švelni, bet visa ištirpinanti anglų-saksų išmintis. Gerais amerikonais gal būt ir neatsizadėję lietuvių šio krašto piliečiai.

Tai tiek išpūdžių sukėlė šis L. Vyčių Chicagos apskričio beisbolininkų pokylis.

Lašas.

WATERBURY, CONN. — Rašančiam šiuos žodžius teko dalyvauti veikime keliose Amerikos lietuvių kolonijose, bet niekur nemačiau Vyčių judėjimui taip patogių aplinkybių, kokių esama Waterbury. Ot, kad ir dabar: spalio 12 d. prie 83—85 Green St. iškilmingai atidaryta naujai išstatytas moderninis L. Vyčių 7-tos kuopos Klubas. Jame esama salė vyrų įvairiems žaislams, knygyno kambarys, susirinkimų svetainė ir merginų rankų darbelių rūmas. Rusy yra Vyčių (B. Digrio vedama) spaustuviė. Namas centraliai apšildytas, puošia jį gražios elektros šviesos ir ant fronto durų spindantis parašas „K of L Club Lodge 7“ iš tolo liūdiuja, kad čia jaunimas veikia gyvai. Tokių darbščių jaunuolių, kaip A. Žiburiūtė, J. Mazeika, A. Liutkiūtė, J. Kairis, O. Andriuskevičiūtė, J. Marčiukaitis, O. Gečioniūtė, B. Digris, J. Pociūtė, K. Sakalauskas, A. Dulskis ir daugelio kitų gali pavydėti ne viena lietuvių kolonija. Be Klubo Vyčiai turi šaunų chorą, baseball team, dramos skyrių, basket ball ir kitokių žaislų ratelius. Įvairaus jaunimo judėjimo akstinu bei siela yra dvasios vadas gerb. kun. Juozapas J. Valantiejus, kuris jaunimo reikalams visa siela yra atsidavęs. Tad valio mūsų veiklus jaunimas ir dvasios vadas gerb. kun. Juozapas J. Valantiejus!

Sapnas.

SPRING VALLEY, ILL. Vyčiai veikia. Spalio 30 d., L. Vyčių 28-ta kuopa surengė Vyčių vakarą arba puotą, su šokiais ir žaidimais.

I šį vakarą Vyčiai užkvietė nemažai ir svetimtaučių. Šį vakarą visi dalyvaujantys buvo apsirengę įvairių madų drabužiais (costums), kurie padarė lab margsnį išpūdį. Atėjus vienuoliktai valandai visi sėdosi prie gardžios vakarienės mūsų Vyčių panelių surengtos. Iš to vakaro ne vienas svetimtautis pastebėjo mūsų Vyčių gyvumą ir vaišingumą.

Dabar artinas šios kolonijos šv. Onos parapijos bazaras, kuris įvyks apie Kalėdas. Ir visi Vyčiai tariasi tinkamai pasidaruot del mūsų parapijos bazaro.

Grudžio 9-toj įvyks mūsų kuopos metinis susirinkimas, kuriame bus renkama nauja valdyba ir daugiau svarbių reikalų bus tariama. Todel užkviečiam visus norinčius prisirašyti per šį susimą arba ateiti pasiklausti ir sužinoti, kaip ir ką Vyčiai veikia.

Korespondentas.

CHICAGO, ILL. Iš L. Vyčių 4 kp. darbuotės. Kada turėjom veiklių korespondentų, kaip Alfa, Nykštukas, Balandėlis, Dundulis ir eilę kitų, tai apie mūsų darbuotę buvo gražiai informuojama plačioji visuomenė. Dabar tų korespondentų netekus, o kai kuriems nuilsus, tenka plunksnos imtis ir be pašaukimo žmonėms.

Mėnesinis susirinkimas. Įvyko lapkričio 6 dieną.

Buvo gyvas ir gausus — atsilankė apie 80 narių. Išduota įvairūs raportai. Vakarais, rengtas š. m. spalio 18 dieną, buvo pasekmingas. Kuopai liko apie 50 dol. pelno. Vakarų rengėjais buvo E. Brazaitė, J. Grišius ir J. Bereckis. Susirinkusieji išreiškė rengėjams padėką, ypač reikia pažymėt p-lės E. Brazaitės pasidarbavimą.

Balioninis šokis. Įvyks š. m. lapkričio 23 dieną Dievo Apvaizdos svetainėje. Rengėjais yra sekanti nariai: J. Macas, E. Brazaitė, E. Mockaitė, J. Bartušaitė, K. Šurna, A. Jankauskas, P. Laurynaitis. Komisijos narys J. Macas pranešė, kad darbas eina visu tempu, tikiečiai pardavinėjami ir kad viena panelė J. Bartušaitė, jau pardavė apie 50 tikietų. Ragino narius sekti panelės Bartušaitės pavyzdį, tada šis vakaras pasisektų ko geriausia.

Bunco party. Rengia Vytės: A. Bereckaitė, M. Balsienė, J. Vitkiūtė, E. Mockaitė, E. Brazaitė, M. Brožiūtė, S. Andriulaitė. P-lė A. Bereckaitė visų rengėjų vardu išdavė raportą, iš kurio pasirodė, kad "bonko" vakaras bus š. m. lapkričio 20 dieną. Bus duodamos dovanos, bus užkandžiai, bus muzika. Raportas priimta rankų plojimu. Visi laukia to vakaro.

Sportas. Beisbolininkų komandos menedžeris, Pranas Laurynaitis, išdavė raportą. Jis pranešė, kad beisbolo žaidimų sezonas jau uzsibaigė. Kad dėl kai kurių klaidų 4-tos kuopos beisbolo komanda pasiliko už kitų kuopų, bet pareiškė, kad yra ženklų, kurie rodo 4 kp. beisbolininkų komandai šviesią ateitį.

Mergaičių sportas. Raportą išdavė A. Bereckaitė. Pranešė, kad miesto parke (14 Pl. ir Union Ave.) gaunama naudotis veltui vieta, taip pat gaunama mokytoja. Trumpu laiku mergaitės turės susirinkimą, pradėsiančios mokytis Basket Ball ir kitokių žaidimų.

Po susirinkimo visi linksmi žaidė; buvo puiki muzika — grojo 5 asmenų orkestra.

Buvo atsilankę vietos veikėjai-vadai: gerb. kl. kun. Ig. Albavičius, kun. P. Vaitukaitis ir st. Mikas Bagdonas, L. V. Centro pirmininkas.

Senukas.

KAS BUS SU DRAMOS SKYRIUM?

Metai atgal Chicagos L. Vyčių apskrįčio susirinkime buvo išrinkta komisija atgaivinti dramos skyrių.

Komisija buvo išrinkta iš trijų asmenų. Po keleto pasikalbėjimų pasirodė, kad bus sunku dirbti; kad pastačius darbą į gerą tvarką, o atlyginimas gali būti menkas arba nė jokio.

Aršiausia, kad komisijos nariai negalėjo prieiti prie tvarkos konstitucijos parašyme ir atlyginimo klausime vaidiloms (aktoriams). Viešai nenorėdami susipykti, pradėjo vienas po kitam atsisakinėti nuo to darbo.

Chicagos Vyčiams reiktų tą darbą varyti toliau. Jei-gu ir nenusisekė pirmutiniai komisijai tas darbas, reiktų rinkti naują komisiją. Į komisiją išrinkti žmones, kurie galėtų parašyti dramos skyriui konstituciją arba nustatyti tvarką, sušaukti visus Chicagos žinomus vaidilus, išrinkti valdybą ir tt. Tada būtų galima tikrai jaustis, kad turime dramos sk., o kitaip jo gyvavimas ne aiškus ir mūsų Vyčiai mena mėgėjai bus priversti eiti sveti-miams tarnauti. (Kad ir "svetimi" jau nieko dramos sri-ty neveikia. Red.).

Juozas.

—X—

REDAKCIJOS ATSAKAI.

P. Eriūnui. "Rytas," "Žemės sapnas," "Ilgesys," "Ruden-gandas" ir "Skambink, sese" — gavom. Jei tiks — panaudosim. Tikimės iš Tamstos gaut prozinių dalykų.

M—tė.

TETULĖS PIRKUTĖ.

Gražus tai miškelis. Jame auga beržai, liepos, net ir seni išsikeroję ąžuolai. Per gražiąją pievutę teka siauras upelis, apriesdamas miškelį. Seni ir jauni karklai nusvirę į upelį, tartum, į veidrodį žiūri.

Pro žaliaalapį ąžuolą nuo upelio veda siauras išvingiuotas takelis. Jis baigiasi pamiškyje, kur matyti ąžuolais ir beržais apaugus sena trobelė. Trobelės sienos atremtos, kad viena nuo kitos neatsiskirtų. Visą namelį dengia senas apiplyšęs šiaudų stogelis. Vienam stogo kampe palikta skylė dūmams išeiti.

Takelio pusėj matyt durys, o nuo jų kiek toliau, mažas, lyg netyčia likęs statant trobelę, langelis.

Kai rytais saulutė teka nušviesdama upelį ir ąžuolyną, įkrinta pro mažą langelį ir į pirkutę keli rausvi spinduliai.

Tada viduje pamatysi triūsiant arba prie ratelio senutę.

Prie mažojo langelio pastatytas senas stalas, o prie jo suolelis. Ant stalo padėta duonos, molinis dubinėlis ir medinis šaukštas.

Sienose kabo šventųjų paveikslai. Ten kam-pelyje padėta lova. Lovos galai didžiulėms ryš-kių spalvų gėlėms nudažyti. Priegalvis apvilktas lininiu margai austu užvalkčiu. Lova apdengta margomis družėmis išaustu namuose divonu. Prie lovos pakabintas aštuonytis naminis rankšluos-tis.

Netoli durų maža virtuvėlė, ant jos padėtas katilėlis. Senutė retai ugnelę tekuria, todėl jos trobelė vėsi.

Dažnai rytais ir vakarais senutė eina take-liu į upelį vandens parsinešti. Kartais turėda-ma laiko išeina į artimąją pievutę žolelių pasi-rinkti.

Rytai jai žalioje liepoje lakštutė palakštuo-ja, ąžuolai pasvyruoja ir senutei ramu ir gera tarp milžinų medžių gyventi.

JUOKAI.

TVARKRAŠTIS.

Viena pikčiurna boba taip užvaldė savo vyrą, jog jam tekdavę dirbti visus namų darbus. Kadangi jis dažnai pamiršdavo tai ši, tai tą padaryti, tai žmona paruošė jam tvarkraštį, kuriame surašė, kada kurį darbą reik dirbti: kada kambarius šluoti, pietus kaisti, kūdikį vys-tyti ir tt.

Vieną gražią dieną žmona, užsiziopsojus, įsivertė į gilų šulinį ir ėmė šaukti vyrą, kad ją gelbėtų. Vyras rami-ai išsitraukė iš kišenės tvarkraštį ir ėmė jį skaityti.

— Ką tu darai, asile, ištrauk mane greičiau iš šu-lio! — šaukė žmona.

— Ne, meilute, tas nenurodyta mano tvarkraštyj! — atsakė jis ir nuėjo savais keliais.

Sunki mįslė.

— Mamyte, atspėk, kas tai yra: jis kalena ilgą snapą ir turi tris kojas.

— Tai būtų lyg gandrą... Bet, vaikelai, juk paukščiai turi tik po dvi kojas.

— Aš žinau, mamyte! Aš tik norėjau, kad tau būtų sunkiau atspėti.

Kad pažintų.

— Kur eini, Antanai.

— Į kapus, prie grabo mano mirusios pačios.

— Bijok Dievo! taip pasigėręs eini į šventą vietą.

— Matai, brolyti, kitokių ji manęs nematė per visą savo gyvenimą. Jei nueičiau negirtas, tai tikrai manęs nepažintų.

Nebijo.

— Kaimyne, ar girdėjai naujieną?

— Kokią?

— Nugi, sako, už metų būsiąs pasaulio galas.

— Del manęs tegul būna, nes aš už savaitės išvažiuoju į Ameriką.

Skęstančiame laive.

— Mauša, ko tu lauki? Lipk greičiau į valtį, juk matai, kad skęstam.

— Nu, o kas tau sakė, kad aš noriu likti gyvas?

— Kodel gi nenorėtum?

— Aš apdraudžiau savo gyvybę 5000 dolerių.

Gudrus burtininkas.

Vienas burtininkas išpranašavo Liudvikui XI, Prancūzijos karaliui, kad jo mylimoji favoritė mirsianti už aštuonių dienų. Pranašystė įvyko. Tada karalius liepė pašaukti burtininką, įsakęs prieš tai tarnams išmesti jį iš antrojo gyvenimo į gatvę. Burtininkui atėjus, karalius jo paklausė:

— Tu moki atspėti kitų likimą, atspėk gi dabar savaį: pasakyk, kada tu mirsi?

— Trims dienoms ankščiau už Jus, Malonybe, — atsakė burtininkas.

Po to atsakymo karalius, žinoma, ne tik neliepė išmesti jo per langą, bet net paėmė jį į savo rūmus ir ypatingai juo rūpinosi, bijodamas, kad ir šis išpranašavimas gali įvykti.

Suprato.

Jauna mokytoja aiškina savo mokiniui, koks yra skirtumas tarp konkrečių ir abstrakčių dalykų.

— Konkretus dalykas yra tas, kurį mes galime matyti, o abstraktus, kurio matyti negalime. Ar supratai, Joneli?

— Supratau, panele.

— Na, tai pasakyk man kokį pavyzdį.

— Mano kelnaitės yra konkretus dalykas, o jūsų kelnaitės — abstraktus.

Tegul palaukia.

Mokslininkas sėdi savo kambaryj, paskendęs į mokslinius išskaitliavimus. Staiga įbėga persigandusi tarnaitė ir šaukia:

— Ponuli, ponuli, vagis įlindo į miegamąjį kambarį!

— Ką? Kas? Pasakyk jam, tegul truputį palaukia.

Dievo bausmė.

Žmona: Ir vėl pralošei šimtą litų! Tai tikra Dievo bausmė: šiandien šventa, o tu vietoj eiti į bažnyčią lošei kortomis!

Vyras: Ilgi plaukai, trumpas protas! Juk ir tas, ką išlošė, ir nebuvo bažnyčioje.

— o —

— Oi kaip nuvargai!

— Ką tik iš lovos išlipai ir taip greitai nuvargai?

— O! per visą naktį sapne šieną pioviau ir akmenis skaldžiau...

— Pasakyk man tamsta kelinta dabar valanda?

— Už 20 minučių bus šešta.

— Kvailas esi! Juk aš neklausiu, kelinta bus už 20 minučių, bet kelinta yra dabar!

— o —

Barbė: Žiūrėk, Jonai, šuo be uodegos bėga!

Jonas: Tai mažmožis. Ypatingiau išrodytų, jei uodega be šuns bėgtų.

— o —

Ižymi prancūzų rašytoja ponja deStael, kalbėdamasi su Napoleonu I, paklausė jo, kuri moteris, jo nuomone, yra verta aukščiausios garbės.

— Toji, — atsakė Napoleonas, — kuri pagimdė didžiausią skaičių vaikų.

— o —

Žmona vieno mokslininko, kuris nuolat skaitydavo, tarė kartą savo vyrui:

— Aš norėčiau tapti knyga, kad nuolat būti su tavim.

— Sutinku, — atsakė vyras: — bet tik su sąlyga, kad tu taptum kalendorium, kurį galima kasmet mainyti.

Kas yra meilė? Tai danties gėlimas širdyje.

— o —

Klastingas moteriškės liežuvis, nuodingi jos žodžiai; net jos ašaros apgaulingos...

Plutarchas.

— o —

Išmintinga gamta pasakė moteriai: būki motina ir šeiminkė. Tame paskyrimo yra visos jos teisės ir prievolės.

Lakuras.

— o —

Šeimos gyvenimas — vienintėlė teisinga sritis moteris veikimui.

Plutarchas.

— o —

Begalinis švelnumas yra didžiausia dovana ir turtas visų tikrai didelių žmonių.

D. Reskinas.

— o —

Ko nemuša žodis, to nemuš ir lazda.

Sokratas.

— o —

Vienintėlės tikrai gailios ašaros yra tos, kurios liejamos vienuoje.

Lenge.

— o —

Moteriškai ašaros yra palengvinimas, o vyrui — kančia.

Baironas.

— o —

Poezija tai — sąmoninga svajonė; svajonė — nesąmoninga poezija.

— o —

Sužinok savo ydas, — žinosi ir savo pranašumus.

— o —

Jei trokšti laimės ir pasisekimo, imk sau kasdieniu draugu ištvermę, patarėju — prityrimą, vyresniojo broliu — atsargumą, o viltį Angelu Sargu.

Addisonas.

— o —

Jei žmonės blogi su religija, tai kokie būtų be religijos?

Franklinas.

— o —

Mergaitės garbė — visas jos turtas: ji brangesnė už didžiausį paveldėjimą.

Šekspiras.

PAIEŠKOMA.

Gramalas, Vaclovas, arba Vaclovas Gramaitis, atvažiuojo Amerikon 1910 metais ir tūlą liką gyvenęs Schenectady, N. Y. Jisai pats arba kas apie jį žinantį prašoma atsiliepti šiuo antrašu:

Lithuanian Consulate,

38 Park Row, New York, N. Y.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

- DVASIOS VADAS: Kun. Dr. Ig. Česaitis,
4736 So. Wood Street, Chicago, Ill.
- PIRMININKAS: stud. juristas Mikas Bagdonas,
717 West 18th St., Chicago, Ill.
- VICE-PIRMIN.: juristas P. Daužvardis,
366 Broadway, So. Boston, Mass.
- VICE-PIRMIN.: Mok. Ona Pikučiūtė,
315 — 4th Ave., Homestead, Pa.
- RAŠTININKAS: Pranas L. Savickas,
726 West 18th Street, Chicago, Ill.
- IŽDININKAS: Ant. Valonis,
2201 West. 22nd St., Chicago, Ill.
- “VYTIES” REDAKTORIUS ir ADMINISTRATORIUS:
Matas Zujus, 4736 So. Wood St., Chicago, Ill.
- LEGALIS PATARĖJAS: Adv. Balys, Mastauskas,
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.
- DAKTARAS KVOTĖJAS: Dr. S. A. Brenza,
4608 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
- IŽDO GLOBĖJAI:
- A. Rubliauskaitė, 309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.
- J. Grėbliūnas, 144 E. 4th Ave., Homestead, Pa.
- J. Gedminaitė, 1800 So. 11th St., Springfield, Ill.
- SPORTO ORGANIZATORIUS: Pr. J. Paliulis,
1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.
- REVIZIJOS KOMISIJA:
- Kun. P. Vaitukaitis, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.
- P. Paliulis, 1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.
- A. Panavas, 3259 W. 65th St., Chicago, Ill.
- P. A. Sedemka, 6340 So. Albany Ave., Chicago, Ill.
- St. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.
- LITERATINĖ KOMISIJA:
- Vikt. Mikaitis, St. Francis Seminary, St. Francis, Wis.
- Ap. Stašaitė, 43 Dean St., Norwood, Mass.
- P. Česnulis, 1624 Bellevue Ave., Youngstown, Ohio.
- Kun. F. V. Strakauskas, 50 W. Sixth St., So. Boston, Mass.
- J. Tamošaitis, Teacher College Box 183,
Columbia University, N. Y.
- SPAUSTUVĖS VEDĖJAS: Vincas Rūkštalis,
4736 S. Wood St., Chicago, Ill.

LIETUVOS VYČIŲ N. A. APSKRITYS

- KUN. P. JURAS, Dvasios vadas,
94 Bradford Street, Lawrence, Mass.
- V. T. SAVICKAS, Pirmininkas,
427 E. Seventh Street, South Boston, Mass.
- V. MEDONIS, Vice-pirminkas,
140 Bowen Street, South Boston, Mass.
- O. RUGENIŪTĖ, Iždo Globėja,
Worcester, Mass.
- A. ŠLUŽIŪTĖ, Raštininkė,
29 Montebello Road, Jamaica Plain, Mass.
- J. VINCIŪNAS, Iždininkas,
73 Webster Avenue, Cambridge, Mass.
- I. DAUKŠTAITĖ, Iždo Globėja,
Montello, Mass.

Skaitykite, Platinkite ir remkite šiuos LAIKRAŠČIUS:

“DRAUGA”

“Draugas” eina kasdien.
“Draugas” paduoda daug naujausių žinių.
“Draugo” kaina visam pasaulyje \$6.00. Adresas.

“DRAUGAS” PUBL.,

2334 South Oakley Avenue, CHICAGO, ILL.

“DARBININKA”

L. D. Sajungos organą
“Darbininkas” eina tris kartus į savaitę.
Kaina metams \$4.50
Užsieny metams \$5.50
Adresas:

“DARBININKAS”

366 Broadway, BOSTON 27, MASS.

“GARSA”

S. L. R. K. A. organą

Eina kartą į savaitę. Jame galima rasti daug žinių apie
įsirašymą į įvairius Susivienijimo skyrius.
Kaina metams (Amerikoje) \$2.00
Kaina metams (užsieny) \$3.00

“GARSAS”

222 South 9th Street, BROOKLYN, N. Y.

“LAIVA”

Eina kartą į savaitę. Jame rašoma vien apie tikėjimo ir
ir doros dalykus.

Kaina metams \$1.50
Kaina užsieny metams \$2.00
Adresas:

“LAIVAS”

2334 So. Oakley Avenue, CHICAGO, ILL.

“MOTERŲ DIRVA”

A. L. R. K. Mot. S-gos organą
Eina kartą į mėnesį.
Kaina metams (Amerikoje) \$2.50
Kaina metams (Užsienyje) \$3.00

“MOTERŲ DIRVA”

2151 W. 22nd Street, CHICAGO, ILL.

“MEILĖ”

Eina kartą į mėnesį. Įvairaus turinio žurnalas su
skyriumi vaikams.
Kaina visame pasaulyje tik \$1.25
Adresas:

“MEILĖ”

301 State Street, DU BOIS, PA.

“GIEDRA”

Katalikiškos moksleivijos organas. Eina kartą į mėnesį.
Kaina metams \$2.00
Vienas numeris 20c
Adresas:

“GIEDRA”

2334 So. Oakley Ave., CHICAGO, ILL.

Lietuvos Vyčių Pašelpa

Geriausia ir lengviausia apdrausti savo sveikatą
Lietuvos Vyčių pašelpos skyriuj.

Pašelpos skyrius turi tris laipsnius:

- 1 Laipsnis \$5.00 pašelpos į savaitę,
mokesčiai 35c. į mėnesį.
- 2 Laipsnis \$10.00 pašelpos į savaitę,
Mokesčiai 70c. į mėnesį.
- 3 Laipsnis \$15.00 pašelpos į savaitę,
mokesčiai \$1.00 į mėnesį.

Nariai prisirašę prie bile pašelpos laipsnio,
gali persikelti į aukštesnį ar žemesnį laipsnį.

Nariai priklausydami prie bet kurio
skyriaus jei išvažiuoja į kitą miestą, gali persi-
kelti į ten esančią kuopą be jokių extra mokes-
čių. Jei ten kuopos nebūtų, narys tiesiog pri-
klausytų prie Centro.

Platesnių paaiškinimų arba pašelpos sky-
riaus įstatų reikale rašykite į Lietuvos Vyčių
Centro Raštinę: 4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

KVIEČIAME UŽSISAKYTI ir PLATINTI 1925 METAMS

“VIENYBĖ”

LIETUVIAI per 18 metų yra įpratę skaityti “Vienybę”,
nes nuolatai skaitydami įsitikino, kad

“VIENYBĖ” visiems suprantamas savaitinis lietuvių ka-
tališkų laikraštis.

“VIENYBĖ” tarnauja Bažnyčiai ir Tėvynei, ir stengiasi
ūgdyt lietuviuose pilnutinį gyvenimą.

“VIENYBĖ” TINKAMIAUSIS LIETUVIAMS LAIK-
RAŠTIS:

“VIENYBĖ” duoda kas savaitę įdomių politikos žinių,
rašo apie visokius įvykius plačiame pasaulyje, seka
užsienio politiką.

“VIENYBĖ” plačiai rašo apie Lietuvos Vyriausybės ir
Savivaldybių veikimą, nurodo gerąsias ir kelia aikštėn
blogąsias mūsų valstybinio ir visuomeninio gy-
venimo puses.

“VIENYBĖ” aiškiai sulig katalikų mokslo gvildena šalies
sutvarkymo reikalus.

“VIENYBĖ” ypač plačiai rašo apie tikybos, doros, baž-
nytinius katalikų reikalus, duoda žinių iš viso pasau-
lio katalikų gyvenimo, dažnai gvildena auklėjimo mo-
kyklos reikalus.

VIENYBĖJE GALYBĖ! Tat palaikykime ir platinkime
“Vienybę”, o tapsime galingi.

“VIENYBĖ” PIGIAUSIS LAIKRAŠTIS.

LIETUVOJE: Metams—6 litai. Pusmečiui—3 litai. Trims
mėnesiams—1 1.50 c. Atskiras “Vienybės” numeris
20 centų.

UŽSIENIUOSE: dvigubai.

“VIENYBĖS” ADRESAS:

KAUNAS, Rotušės Aikštė Nr. 6. ....

Skaitykite ir Platinkite “Vyti”.

“VYTIS” eina du kartu į mėnesį. Jame telpa gražių ei-
lių, apysakų, straipsnių, scenos dalykų; “Vytis” puo-
šiamas gražiais paveikslais, Lietuvos vaizdais ir at-
skirų asmenų bei grupių atvaizdais.

“VYTIS” veda kroniką Amerikos ir Lietuvos jaunimo
darbuotės.

“VYTY” bendradarbiauja įžymūs spaudos darbininkai—
literatai — iš Amerikos ir Lietuvos.

Jei nori pažinti Lietuvą — jos gamtą, valstybės vyrus,
mokslo, meno, literatūros darbininkus; sekti jos ki-
limą — skaityk “Vyti”.

“VYTIS”

4736 So. Wood St.,

Chicago, Ill.

Phone Lafayette 5976

R. ANDRELIUNAS

Jeweler

Watchmaker

4414 S. California Ave.

Chicago, Ill.

Tel. Boulevard 3686

Dr. Jonas P. Poška

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3337 So. Morgan Street,

Chicago, Ill.

CICERO OFISAS:

1243 South 49th Avenue,

Cicero, Ill.

Valandos: 3—6:30 v. v. kasdien.

Utarininkais ir pėtnyčiomis nuo 3 iki 9 val. vak.